

Stockholms
stad

Stora Sköndal Dp2a

Kvalitetsprogram för
allmän plats

MAJ 2023

Detta program utgör ett underlag till Detaljplan för Dp2 i Stora Sköndal i Farsta stadsdel. 2016-15389 och är framtagen av Landskapslaget AB under 2020-21 i samarbete med Tyréns AB och WSP och i samverkan med Exploateringskontoret, Stockholms Stad och på uppdrag av Stora Sköndal Framtidsutveckling AB/Ebab. Programmet är reviderat 2023 av SWMS arkitektur inför granskningsskede.

Beställare:
Stora Sköndal Framtidsutveckling AB

Kravställare Stockholm stad:
Hanna Lindh, Landskapsarkitekt, Exploateringskontoret
Anton Anander, Trafikkontoret

Referensgrupp:
Nina Lindberg, Stadsdelsförvaltningen Farsta
Magdalena Möne, Trafikkontoret

I samarbete med konsult:
Martin Bernström, Structor
Alexander Cederroth, Black Ljusdesign
Joakim Scharp, dagvatten och skyfall, WSP
Hrund Skarphedinsdottir, Trafikplanerare, Tyréns

Konsult Landskapslaget AB:	Konsult SWMS Arkitektur:
Lise Strand Hellström	Mårten Setterblad
Pia Jonsson	Emelie Roupe
Caroline Mellström	Victor Ohlsson
	Rasmus Rinaldo

Landskapslaget AB
Södermalmsallé 12-14
118 63 Stockholm
www.landskapslaget.se

SWMS arkitektur AB
Upplandsgatan 33
103 67 Stockholm
www.swms.se

Bildkällor

Planer, diagram och bilder av Landskapslaget och SWMS arkitektur om inget annat anges.
Foton på sid 6-9, 10-14, 22-26, 35-36, 46, 59-60, 62-63, 65-67, 68-69 är hämtat från nätet och är s k creativecommons.

Namnsättning

Namn på parker, platser och gator i detta dokument är arbetsnamn.

Innehåll

INLEDNING	4	PARKER, Dp2a	22
Bakgrund		Platåparken	
Syfte och avgränsning		Lövholmsparken	
ÖVERGRIPANDE STADSBYGGNADSPRINCIPER	6	GATUMILJÖ MED PLATSBILDNINGAR, Dp2a	26
Stora Sköndals vision och mål		Nya huvudgatan	
Sex stadsbyggnadprinciper		Platsbildningar	
Stadens mål riktning/strategiska dok		Vattentorget	
		Ekplatsen	
		Befintliga ekar	
GESTALTNINGSPRINCIPER FÖR ALLMÄN PLATS, Dp2a	8	Thorsten Levenstams väg	
1. Befintliga värden som utgångspunkt		Nils Lövgrens väg	
2. Tydligt definierad allmän plats (gator och parker)		Lokalgator	
3. Gator och stråk som levande stadsrum (flöde)		Gångfartsgator	
4. Inbjudande gemensamma rum för vistelse			
5. Robusta offentliga miljöer			
6. Utrymme för barn och äldre		BELYSNING, Dp2a	40
7. Stärk ekologisk infrastruktur och klimatanpassning			
STRUKTUR STORA SKÖNDAL, Dp2a	12	DAGVATTENHANTERING, Dp2a	42
Illustrationsplan			
STRÅK, Dp2a	14		
Illustrationsplan			
Gröna promenaden			
Kulturhistoriska stråket			
Platåpromenaden			
Södra platåpromenaden			

Inledning

Utvecklingen av Stora Sköndal omfattar flera etapper. Detaljplan 2a kommer att gå ut på granskning under första halvan av 2023. Samtliga detaljplaner har, eller kommer att ha, sin utgångspunkt i Program för Stora Sköndal, och utgå från de övergripande gestaltungsprinciper som beskrivs där. Till varje detaljplan kommer ett program för allmän plats tas fram. Denna rapport är för detaljplan 2a.

Bakgrund

Program för Stora Sköndal togs fram av stadsbyggnadskontoret i Stockholm i samarbete med markägaren Stora Sköndal Framtidsutveckling AB, konsulter samt stadens förvaltningar och godkändes av stadsbyggnadsnämnden i maj 2019. Program för Stora Sköndal visar möjligheter att utveckla området till en blandad stadsdel med en variation av upplåtelse- och boendeformer, och en socialt och fysiskt inkluderande miljö som är tillgänglig, trygg och tillitsfull. Projektet innefattar 4 500 nya bostäder, 3 nya skolor, nya förskolor, arbetsplatser och verksamheter, samt ett utbyggt system av stråk, gator och allmänna platser med fokus på tillgänglighet, grönska och social interaktion.

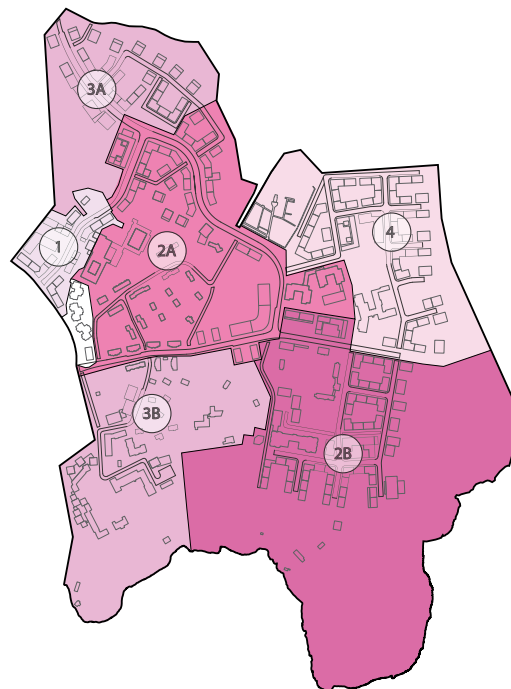
Syfte och avgränsning

Syftet med denna rapport, Program för allmän plats Dp2a, är att beskriva hur den allmänna marken så som stråk, gator, platser, parker och natur ska utvecklas inom detaljplanen och samtidigt koppla samman och stärka intilliggande områden. Kvalitetsprogrammet omfattar inte kvartersmark.

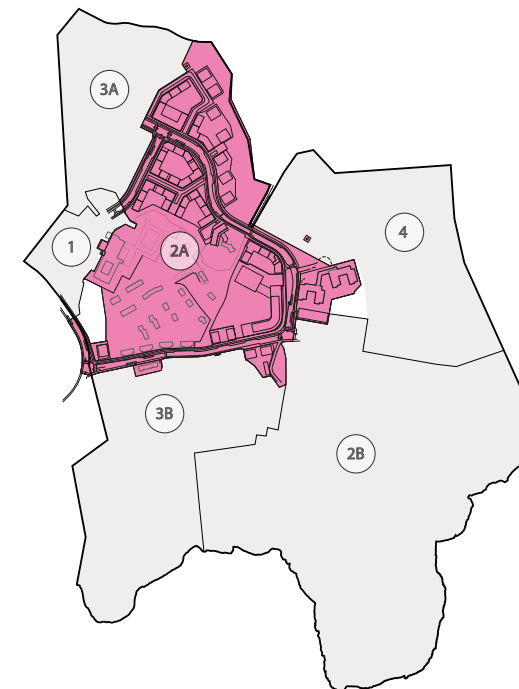
Läs mer:

Program för Stora Sköndal, DNR 2015-14 204, 2019-03-21

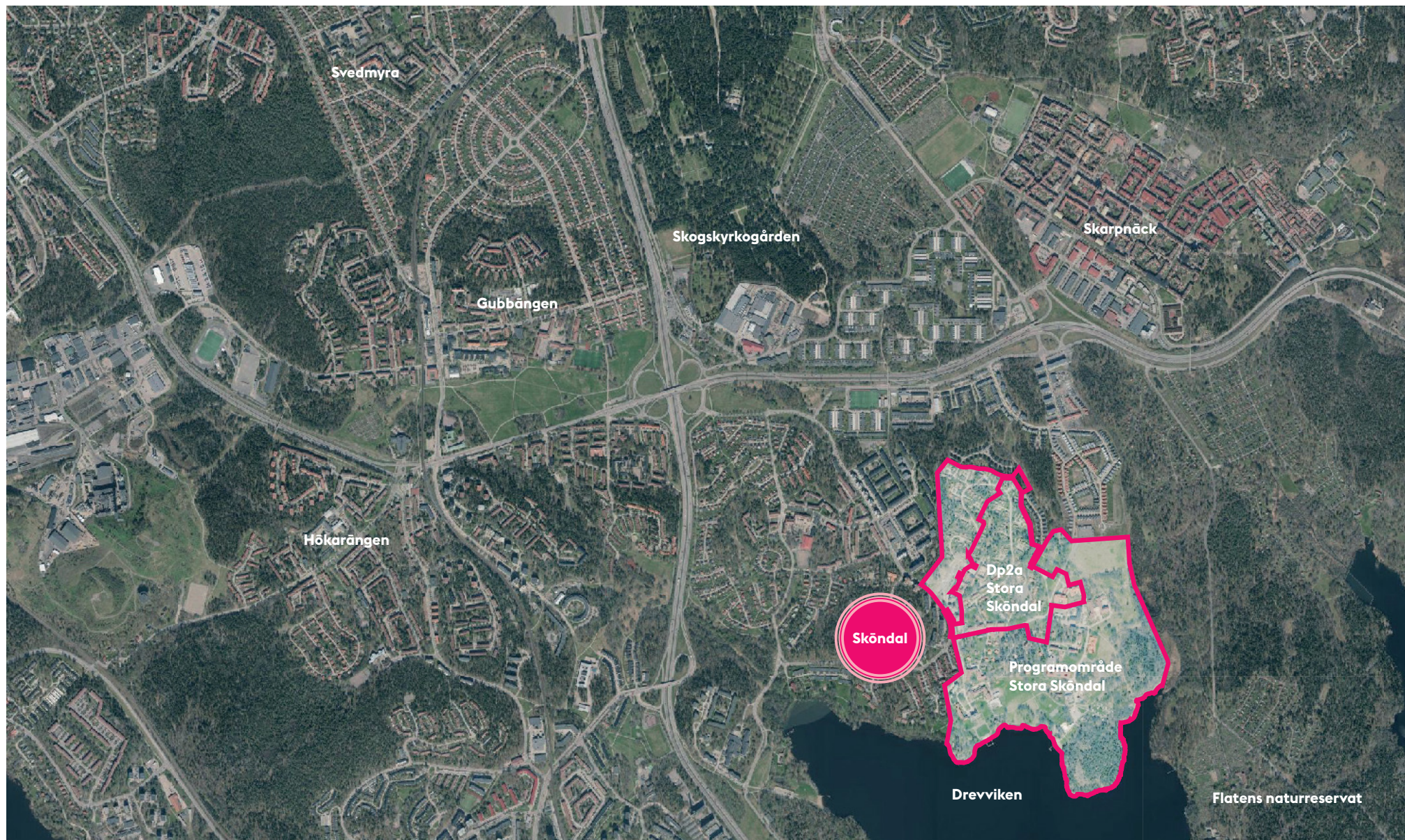
Stockholm, Stadsutvecklingsområde Stora Sköndal, 2019-03-21

Figur 1: Diagrammet visar etappindelning utifrån Program Stora Sköndal DNR 2015-14 204

Figur 2: Etapp 2a, utbredning av område för detta program

Figur 3: Kartan visar det geografiska läget för Stora Sköndal

Övergripande stadsbyggnadsprinciper

Stora Sköndal Dp2a är del av programområdet Stora Sköndal. Målet för stadsdelen är att utvecklas till en blandad stadsdel med variation av upplåtelse- och boendeformer, och en socialt och fysiskt inkluderande miljö som är tillgänglig, trygg och tillitsfull. De övergripande stadsbyggnadsprinciperna är tagna från Program för Stora Sköndal.

Kulturmiljön sätts i centrum

Kulturmiljön är central för stadsdelens identitet och bör utgöra basen i en dynamisk förändring av Stora Sköndal. Miljöerna kring Kyrkbyn och Lövhöjden är primära för helhetsupplevelsen av de kulturella värdena och dess socialhistoria. De centrala kulturmiljöerna bevaras i sin helhet och härifrån växer den nya stadsdelen utåt. Tillägg och renoveringar görs varsamt. Befintliga byggnader får succesivt nya sammanhang och innehåll i takt med att Stora Sköndal byggs ut. Stadsdelens nya lokala centrum ligger i direkt anslutning till denna kulturmiljö. Framtida kulturmiljöer kan växa omkring den befintliga kulturmiljön.

Tre platåer vävs ihop

Landskapets tre platåer vävs ihop med långa siktlinjer som lånar in det omgivande natur- och kulturlandskapet. Utblickarna mot den omgivande naturmiljön, parkerna och inåt mot den bevarade centrala kulturmiljön ger en tydlig orientering. Högre bebyggelse accentuerar Skogsbyns höga läge med utsikt norrut över Stockholm. I mötet med befintliga kulturmiljöer på mellannivån trappas bebyggelsen ner. Den utdikade och utfyllda sjövikens på den lägsta nivån bebyggs med sänkt bebyggelse mot Drevviken och kulturmiljön samt högre bebyggelse mot Flatens skogsriddå.

Tät och permeabel struktur

Stora Sköndals läge vid Drevviken och Flatens naturreservat kräver hänsyn till de ekologiska spridningssambanden. Strukturplanen har därför en permeabel, halvgenomsläpplig struktur från gårdsmiljön mot kringliggande natur- och parkmark och en sluten karaktär mot huvudstråk och lokal-gator. Den täta strukturen ger även möjlighet till en social närhet då kvalitéerna i stadsdelens privata och offentliga rum kompletterar varandra. Gårdarnas avgränsning ska vara tydlig; de är direkt kopplade till gemensamma inomhusytor, trapphus och takterrasser.

Många gena kopplingar

Stora Sköndal integreras i det omgivande stadslandskapet med ett flertal gena kopplingar som prioriterar gång-, cykel- och kollektivtrafik. Gång- och cykelvägar förbinder Stora Sköndal med Farsta, Bytespunkt Norra Sköndal, Skarpnäck och Flatens naturreservat. Nya målpunkter som skolor, M-hus, parker och torg placeras i strategiska lägen och kopplas till befintliga målpunkter i och utanför området. Ett nytt kollektivtrafikstråk länkar området norrut mot Bytespunkt Norra Sköndal. Även stråken från Sköndalsvägen in i området förbättras och bilfria kopplingar till Lilla Sköndal och Flatens tillkommer.

Ett pärlband av mångfunktionella platser

Ett pärlband av flexibla mångfunktionella platser i olika storlek, både aktiva och lugna, ger möjlighet att utveckla en tillitsfull och trygg miljö i det nya Stora Sköndal. Rekreativa stråk kopplar ihop målpunkter för samvaro, kultur- och friluftsliv. Samlande rum – allmänna möteslokaler, nya torg, parker och idrottsområden – ska utformas för olika gruppers fysiska förmåga. Kvarterens gemensamma inomhuslokaler är placerade i anslutning till entréer och kopplar direkt till en plats utomhus på både kvartersmark och allmän platsmark. M-husen – husen för möjligheter, möten, miljö och mobilitet – utgör tillsammans med parkerna pärlorna i strukturen.

De mångfunktionella platserna och halvöppna gårdsmiljöerna kopplar bostäder och verksamheter till natur- och parkmark. En krans av naturmiljö bevaras runt Skogsbyn, längs Flatens naturreservat och strandskyddszonen längs Drevviken. Stadsbrynen gestaltas som aktiva rekreativa miljöer med kultur- och idrottsfunktioner samt för förskolornas och vårdens utomhusverksamhet.

Gestaltungsprinciper för allmän plats, Dp2a

Gestaltungsprinciperna för allmän plats bygger på de stadsbyggnadsprinciper som formulerats för Program Stora Sköndal. Principerna utgår från stadens styrdokument, såsom Vision 2040, Översiktsplanen, Hållbarhetskommisionens Skillnadernas Stockholm, Framkomlighetsstrategin, Grönare Stockholm, Stockholms stads miljöprogram, En stad för alla, Dagvattenstrategin, Program för tyngdpunkt Farsta och Program för Bagarmossen Skarpnäck.

1. Befintliga värden som utgångspunkt

- Lyft fram det befintliga kulturlandskapet genom att ta tillvara på kulturvärden, viktiga karaktärsdrag och lyfta kulturhistoriska landmärken som stärker områdets identitet.
- Värna naturlandskapet genom att följa topografins plåtår, lyft fram utblickar och siktlinjer mot natur och bjud in landskapet i de offentliga rummen genom att inkorporera berg i dagen, vild och ordnad natur, befintliga ekar och andra träd som del i gestaltningen.
- Låt befintliga sociala strukturer få leva kvar i och kring befintliga institutioner och verksamheter.

2. Tydligt definierad allmän plats (gator och parker)

- Utforma platser och stråk för att stärka identitet och attraktivitet.
- Den allmänna platsen ska vara öppen och tillgänglig, tydligt allmän och väl avgränsad mot kvartersmark.
- Skapa platser med flera funktioner och i varierad skala.
- Lyft fram och tillgängliggör parker och natur med inbjudande entréer och med lockande särskiljande målpunkter.
- Säkra siktlinjer för god orienterbarhet så det är enkelt att hitta.

3. Gator och stråk som levande stadsrum (flöde)

- Utforma gatorna som offentliga stadsrum där alla trafikslag enkelt kan röra sig.
- Platser som inbjuder till vistelse ska finnas i gaturummen.
- Skapa ett sammanhängande nät som kopplar samman området med omgivningen och gör det möjligt att röra sig mellan viktiga målpunkter.
- Främja en variation av gångstråk med tanke på dygnets ljusa och mörka timmar, för aktivitet och rekreation, genom bebyggelse och genom natur/park.

4. Inbjudande gemensamma rum för vistelse

- Utveckla parker och platser med innehåll som kompletterar intilliggande utbud och speglar nya behov.
- Skapa sinsemellan olika platser som kan erbjuda både aktiva platser för lek, rörelse och folkliv och rofyllda platser för återhämtning och vila.
- Ta hänsyn till ljus-, vind- och solförhållandena i de offentliga rummen. Utveckla platser utifrån de förutsättningar som finns på respektive plats så att de bäst kan nyttjas under årets alla dagar och ta tillvara på vintersoliga platser.
- De gemensamma rummen ska upplevas trygga och jämlika. Skapa mötesplatser som inbjuder till delaktighet och lokalt engagemang som lockar människor i olika åldrar och med olika social och kulturell bakgrund.
- Tillsammans skall de gemensamma rummen tillgodose allas behov vad gäller innehåll, aktivitet, tillgänglighet och upplevelsebehov.

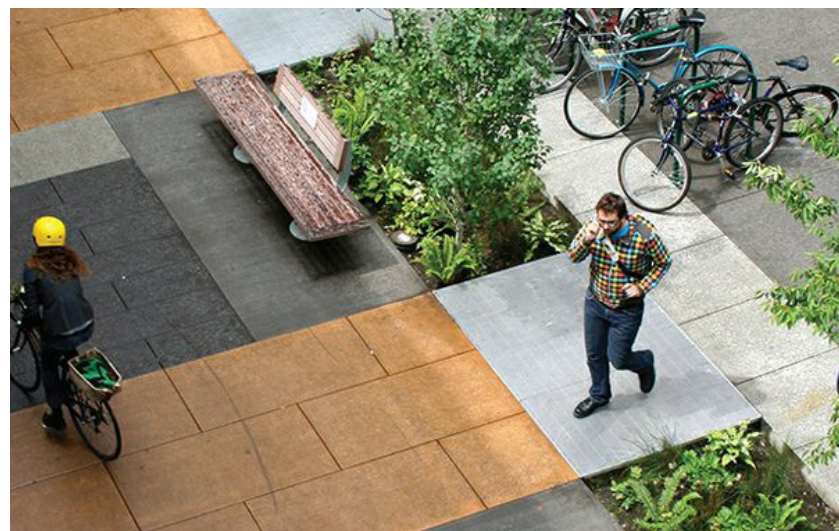
Figur 6: Befintlig natur integreras i den nya stadsdelen

Figur 7: Värna kopplingar till befintliga kulturhistoriska värden

Figur 8: Tydliga och transparenta gränser mellan allmänt och privat

Figur 9: Levande och trygga gatumiljöer

5. Robusta offentliga miljöer

- Ta vara på befintlig och uppvuxen vegetation som ramar in och skapar robusta lekmiljöer i natur.
- Skapa en tydlig stomme med flexibla delar där innehåll och användning kan skifta över tid för att möjliggöra en social hållbarhet över tid.
- Utforma de allmänna platserna och använd hållbara och robusta material som underlättar skötsel och minskar behovet av underhåll och kostnader över tid.

6. Utrymme för barn och äldre

- Tillför säkra promenadstråk av varierad längd efter förmåga.
- Utforma säkra gång- och cykelstråk längs trafikerade gator.
- Branta sträckor kompenseras med sittplatser i tätt intervall.
- Planera sittplatser nära varje entré, för tryggare bottenvåningar.
- Allmänna platser i anslutning till skolor och förskolor.

7. Stärk ekologisk infrastruktur och klimatanpassning

- Spar naturmark och befintliga träd, särskilt ekar, i största möjliga mån och ge dem en central plats i gestaltningen.
- Gör medvetna träd- och växtval för att stärka ädellöv-sambandet.
- Tillvarata landskapets förmåga att leverera ekosystemtjänster, t.ex. genom att använda gata och stråk för omhändertagande av dagvatten, träd för vindskydd och skugga, vegetation för temperaturutjämning, odling för pollinering och biologisk mångfald.
- Bygg in ekosystemtjänster i de offentliga rummen och skapa mångfunktionella parker och naturområden där de ekologiska värdena utvecklas.
- Integrera hållbara system för dagvatten. Använd mark, växtlighet och vattensamlingar för att rena vatten och jämna ut flöden. Systemet ska vara dimensionerat och höjdsatt för att minska sårbarheter vid skyfall.

Figur 10: Bygg in ekosystemtjänster i allmän plats och gata

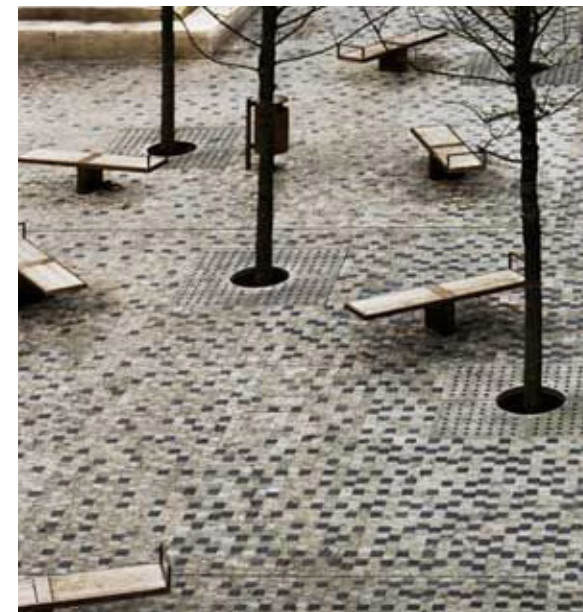
Figur 11: Skapa platser för alla åldrar och behov

Figur 12: Flexibla ytor för olika typer av aktivitet

Figur 13: Mötesplatser som bjuder in till engagemang

Figur 14: Använd hållbara och robusta material som håller länge över tid

Struktur Stora Sköndal, Dp2a

I Stora Sköndal ska en befintlig struktur förtätas och kompletteras med nya bostäder, funktioner, parker, gator och stråk. Den befintliga naturen och kulturlandskapet ska bevaras i så stor utsträckning som möjligt och tillgängliggöras för fler genom nya stråk och gator.

Stråk

Stråk och gator utformas som tydliga, säkra och trygga miljöer för både vardagliga och rekreativa rörelser. Målpunkter som skola, bostad och förskola ska enkelt nås både till fots och med cykel. Det skall vara enkelt att röra sig både inom området, genom området och till angränsande delar av staden. Målpunkter så som Sköndals centrum, Bytespunkt Norra Sköndal, Flatens naturreservat, Stora Sköndals kyrka och kapell, Skarpnäck och Drevvikens strand ska vara lättillgängliga. Befintliga stråk utvecklas,

förtydligas och kopplas samman för bättre orienterbarhet. Området är kuperat och tillgängliga lutningar eftersträvas där det är möjligt. Topografin kan även nyttjas för att skapa utmanande rörelse, platser för utsikt och rekreation. Det skall vara enkelt att kunna motionera och röra sig. Ljussättningen ska ge en behaglig, funktionell och trivsamt miljö. Vid platsbildningar kan belysningen användas för att stärka identitet och upplevelse.

Gatumiljö med platsbildningar

Gatorna utformas som upplevelserika identitetsstarka rörelsestråk. Gatuträd och regnbäddar ger gröna och vackra gaturum som samtidigt renar, fördröjer och infiltrerar dagvatten. Ny bebyggelse ramar in gaturummen som utöver bostäder bidrar med vissa gemensamhetslokaler och kommersiella lokaler i bottenvåningarna, vilket kommer bidra till ett aktivt stadsliv. Förgårdsmark som möter gatan utformas väl omhändertaget. Omsorgsfullt utformade platsbildningar längs med gatan skapar små lungor för rekreation och vila,

samtidigt som de bidrar till orienterbarhet och ett varierat gaturum. Gatorna skall upplevas trygga och trivsamma för alla samt möjliggöra ett hållbart vardagsliv anpassat för gång-, cykel och kollektivtrafik. Parksoffor föreslås med täta avstånd längs gatorna så att det är lätt att vila under en promenad. Där topografin är utmanande planeras parksoffor med ca 50 meters avstånd för att skapa god tillgänglighet.

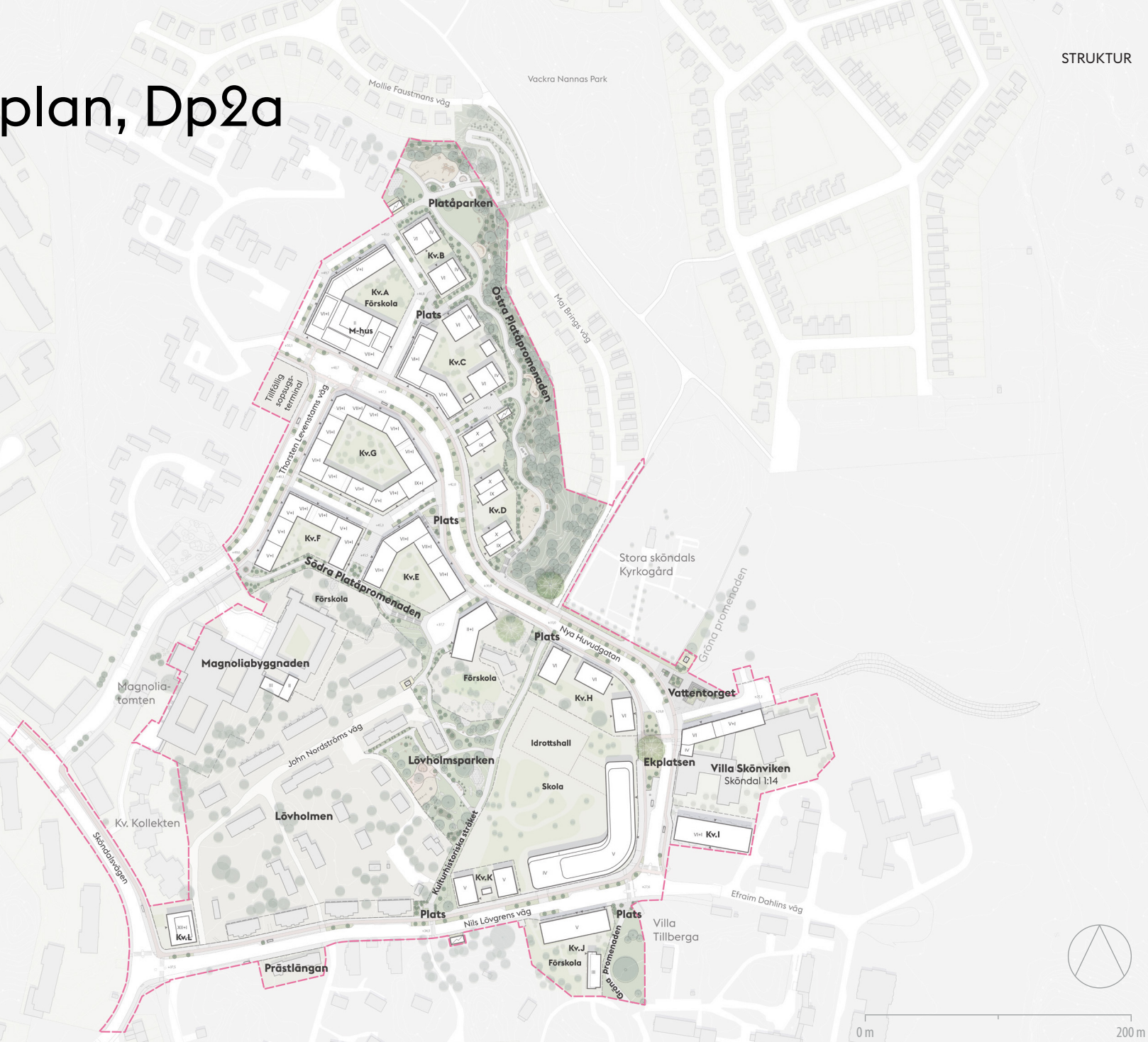
Park

Områdets rika natur- och kulturmiljöer lyfts och förstärks i områdets parker. Topografi och befintliga värden som träd och berghällar bevaras i så stor utsträckning som möjligt och lyfts fram i den yttre miljön. Miljöerna ska klara det förväntade besöksstrycket och utformas med robusta och tåliga material, anpassade för framtida skötsel och underhåll. Innehållet i de nya parkerna ska komplettera de befintliga i närområdet avseende karaktär, identitet och behov av lek och aktivitet. Parkerna blir platser där olika åldrar kan mötas.

Illustrationsplan, Dp2a

Inkom till Stockholms stadsbyggnadskontor - 2023-06-27, Dnr 2019-09138

STORA SKÖNDAL DP 2A PROGRAM FÖR ALLMÄN PLATS

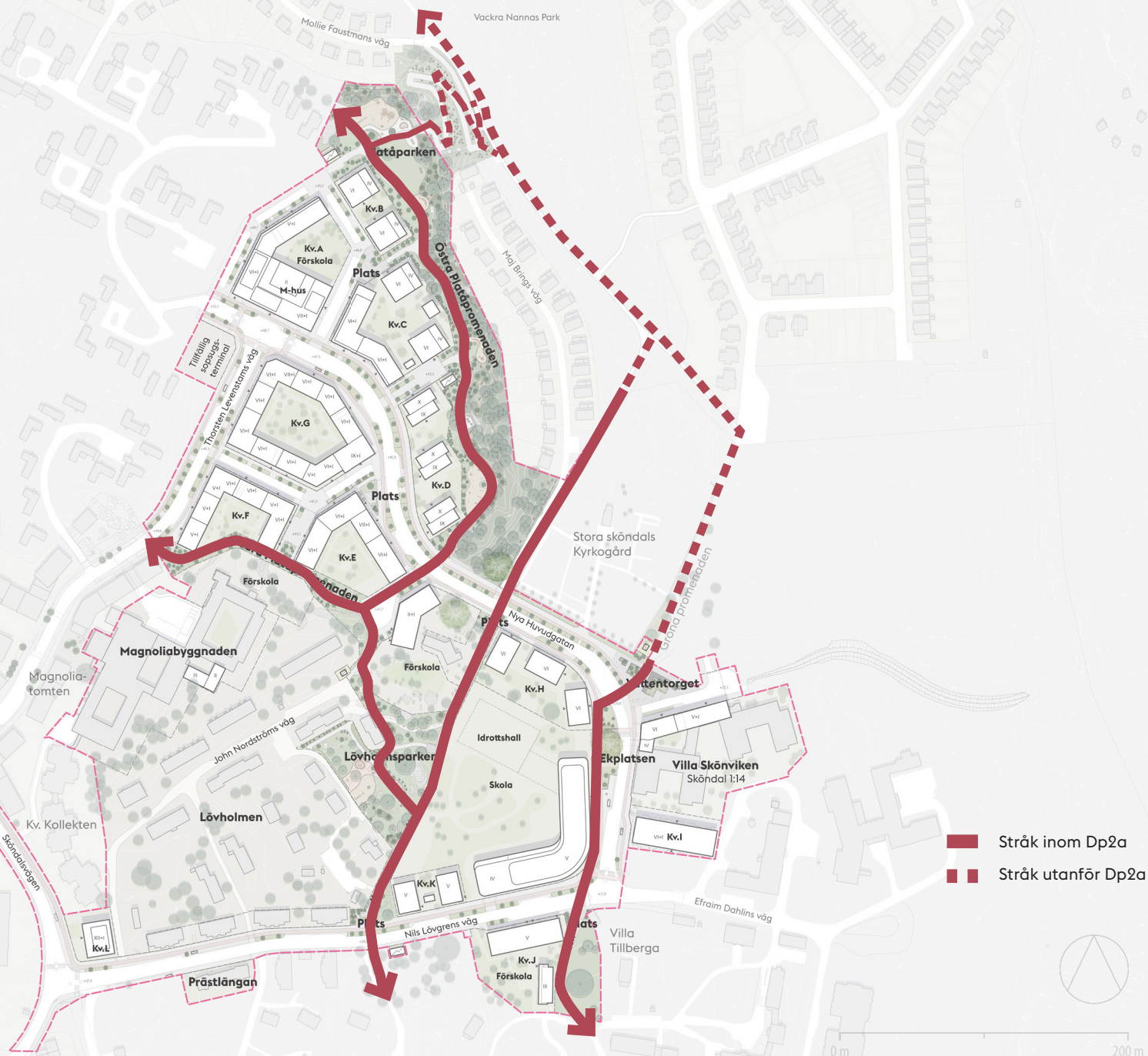
Stråk, Dp2a

I Stora Sköndal Dp2a utvecklas gena och trygga stråk som tillsammans med gatorna erbjuder bra möjligheter att ta sig fram under dygnets alla timmar. Stråken är av varierad karaktär för att skapa förutsättningar för olika upplevelser och kommer successivt att byggas ut och färdigställas i senare etapper. Där stråken korsar gator görs åtgärder för att skapa trygga kopplingar till områdets förskolor och skolor. Då området är kuperat förslås att ett flertal sittplatser ordnas med tillräcklig närhet, särskilt utmed längre sträckor med lutande stråk, rampvägar och trapplopp.

Läs mer:

Stockholm, En stad för alla, 2008

Stora Sköndal Etapp 2A - Trafikutredning , 2021

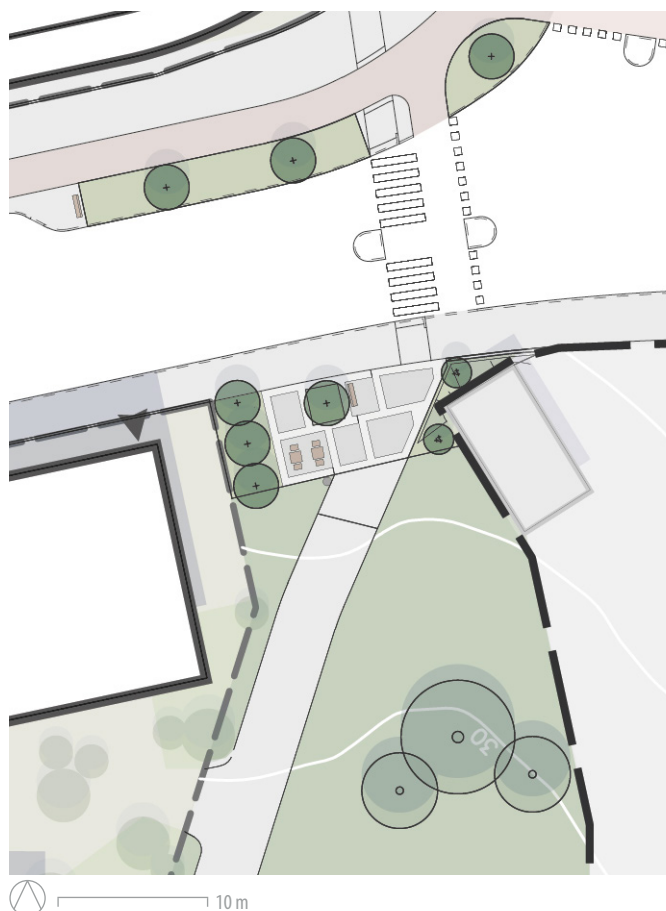

Gröna promenaden

En viktig ryggrad i framtidens Stora Sköndal är den Gröna promenaden som kopplar ihop området från norr till söder. Det binder samman parkstråket från bytespunkten Norra Sköndal, genom dalgången norr om kyrkogården till Drevviken med strandpromenad, badplats mm. Kopplingen är redan idag viktig för barn och unga. I denna etapp, 2a, anläggs Den Gröna Promenaden från kyrkogården södra mur ner till Berga. Den passerar längs den föreslagna skolan och blir en viktig del av barnens skolväg.

Stråket kommer att fortsätta byggas ut i kommande etapper. Det är viktigt att stråket får en extra bredd på mellan 4-5 meter för att alla, barn som gamla, ska kunna röra sig tryggt och fritt från biltrafik. Övergångar vid korsande gator utförs omsorgsfullt och integreras som del av stråket så att Gröna Promenaden framhävs och tydliggörs på hela sträckan. Målet är att Gröna Promenaden blir ett självklart och tydligt stråk för alla gående.

Trafikkontoret planerar ett huvudcykelstråk som kopplar ihop Skarpnäck och Perstorpsvägen. I denna etapp ansluter cykelstråket från kyrkogårdens södra mur och sträcker sig över Vattentorget, vidare längs huvudgatan och Nils Lövgrens väg för att koppla på vid Sköndalsvägen. I Vattentorget utformning syns ett tydligt släpp i nordsydlig riktning för att säkra framkomligheten över torget. Där Gröna Promenaden korsar Nya Huvudgatan kommer mötet mellan gående, cykel, bilister och dagvattenhantering beaktas med särskild varsamhet. Utformningen ska ta fasta på att skapa trygghet och orienterbarhet för gående och cyklister.

Figur 15: Den Gröna promenadens sträckning. Streckad del visar befintlig del av promenad

Figur 16: Översikt entréplats längs den Gröna promenaden

Kulturhistoriska stråket

Mellan Stora Sköndals kyrka och kyrkogården går ett stråk som i sin sträckning ska bevaras. Stråket breddas till 4 meter gångbana för att vara ett generöst allmänt stråk som både kopplar till nya Lövholmsparken och skolgården. På västra sidan kommer den kulturhistoriskt viktiga miljön med villor i parkmiljö finnas kvar. Den östra sidan av stråket förändras med ett nytt bostadskvarter närmast kyrkogården och en skolgård i söder. Öppenheten genom Lövholmens miljö är viktig och att berätta om stråket med fysiska eller digitala skyltar är önskvärt. Två mindre entréplatser markerar det Kulturhistoriska stråket i var ände av Lövholmsparken. De görs till små gröna och lummiga ficktorg med sittplatser för vistelse och plats för möten. De föreslås markeras med avvikande mönsterläggning och markmaterial, likt andra nya platser inom området.

Figur 18: Illustrationsplan för entréplatsen vid Nils Lövgrens väg längs det Kulturhistoriska stråket

Figur 19: Illustrationsplan för entréplatsen vid den Nya Huvudgatan längs det Kulturhistoriska stråket

Figur 17: Översikt entréplatser utmed det Kulturhistoriska stråket

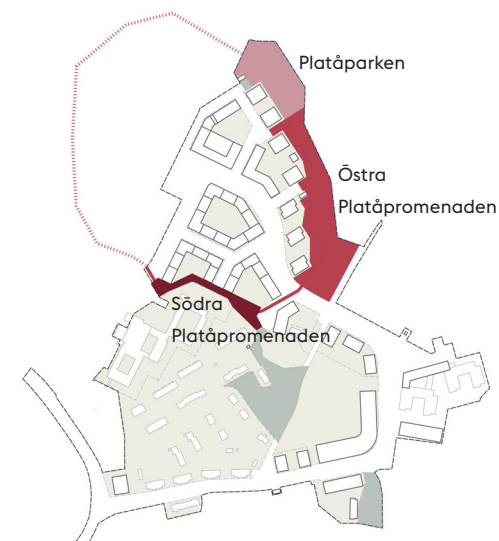
Platåpromenaden

Platåparken planeras i mötet mellan den nya bebyggelsen, Platåpromenaden och kopplingen ner till Vackra Nannas park. Uppe på platån vid bebyggelsen skapas en parkmiljö för lek, umgänge och vila. Innehållet riktar sig dels till äldre barn med en rejäl klätterställning och utmanande lekinnehåll, men även för yngre med sandlek och gungor. Parken förses också med gräsytor, picknickbord och lekfulla objekt som bjuder in till naturlek. Områdets ekologiska innehåll förstärks. Utmed parkstråket och i dess brynzoner ordnas objekt och möbler som gynnar och berättar om värdefulla natursamband. Befintlig natur sparas där möjligt och förstärks genom kompletterande plantering och skötsel.

Promenaden utformas med ett pärlband av platser med något för alla åldrar och behov. Utblickar mot natur och in mot bebyggelsen tas med i gestaltningen och vegetation nyttjas för att skapa variation och rytm. Befintligt landskap med berghällar, öppna gräsytor, träd och vegetation bevaras i så stor utsträckning som möjligt och kompletteras med ny vegetation mot bebyggelsen och

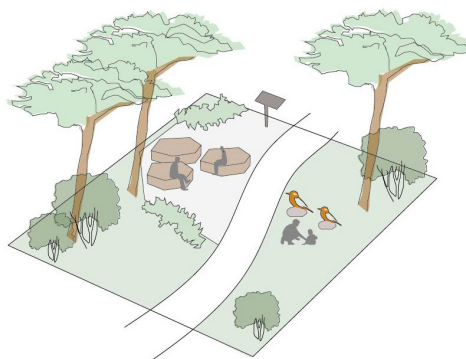
vid platser. Gränserna mellan vad som är allmänt och vad som är kvartersmark tydliggörs i parkens möte med intilliggande kvarter.

Platåpromenaden ska uppmuntra till motion och rörelse för framför allt barn och äldre samt skapa spänning genom mindre tillägg och överraskningar i landskapet. Längs stråkets ytterkant löper en ca 0,75 meter bred motions slinga av stenmjöl. I kommande etapp planeras promenaden att fortsätta i en slinga runt Skogsbyn. Platåpromenaden är till större delen plan och tillgänglig, förutom på två branta partier som krävs för att nå ner till huvudgatan och lokalgatan vid förskolan. Där blir nivåskillnaden så stor att terrängtrappor behövs. Vid norra trapploppets övre del föreslås en plats med utegym som också är dimensionerad för snöröjningsfordons sväng-radie.

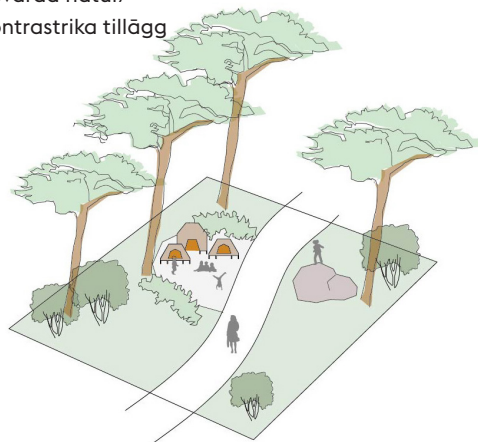

Figur 20: Översikt Platåpromenadens östra utsträckning (röd linje). Del av södra och framtida slinga (streckad röd linje)

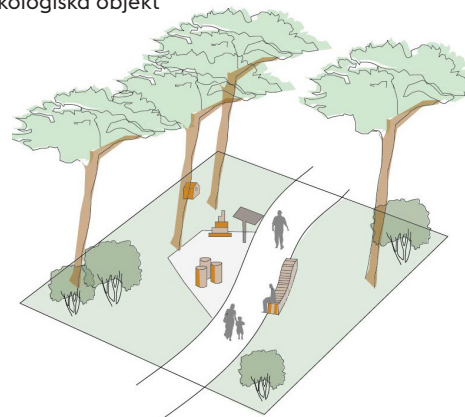
Stråk för rörelse/
platser att stanna till på

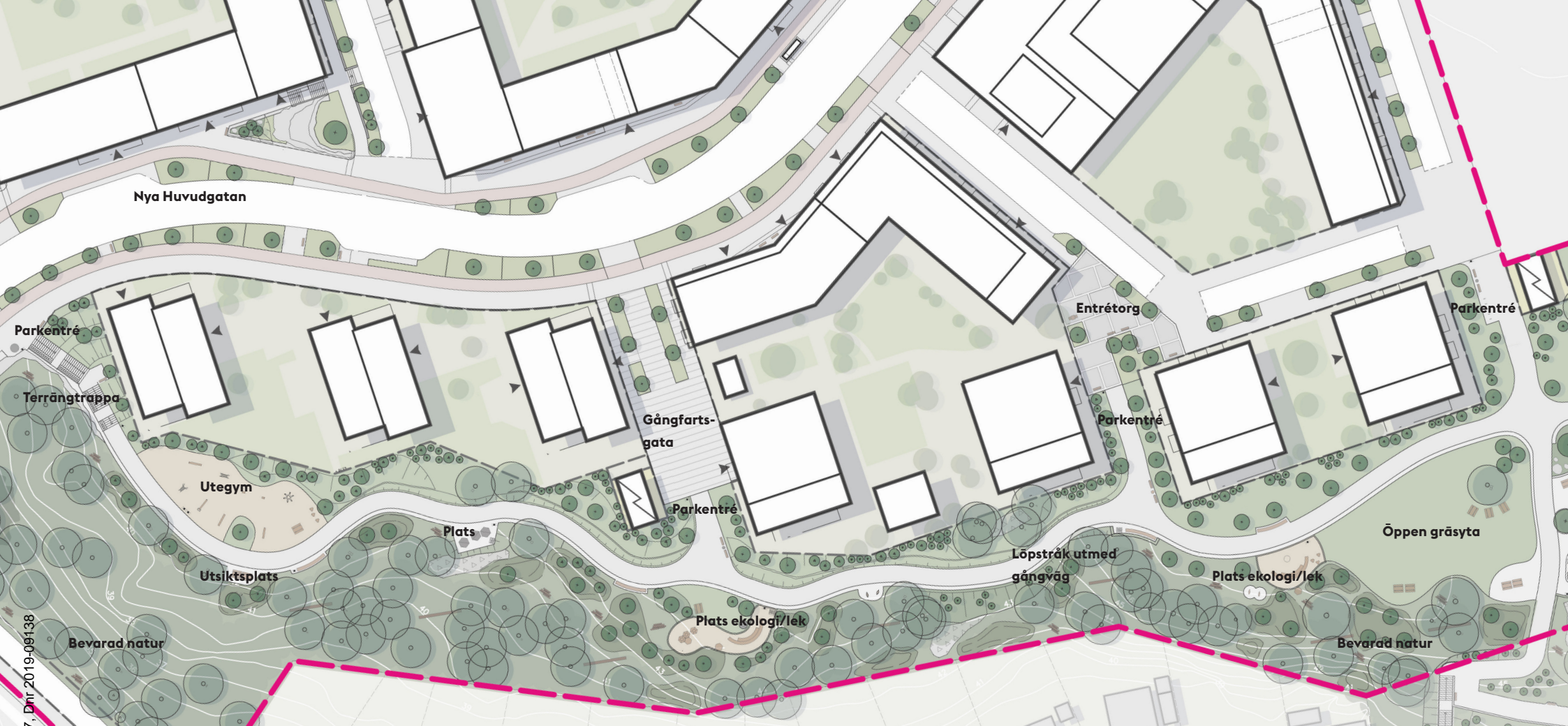
Bevarad natur/
Kontrastriska tillägg

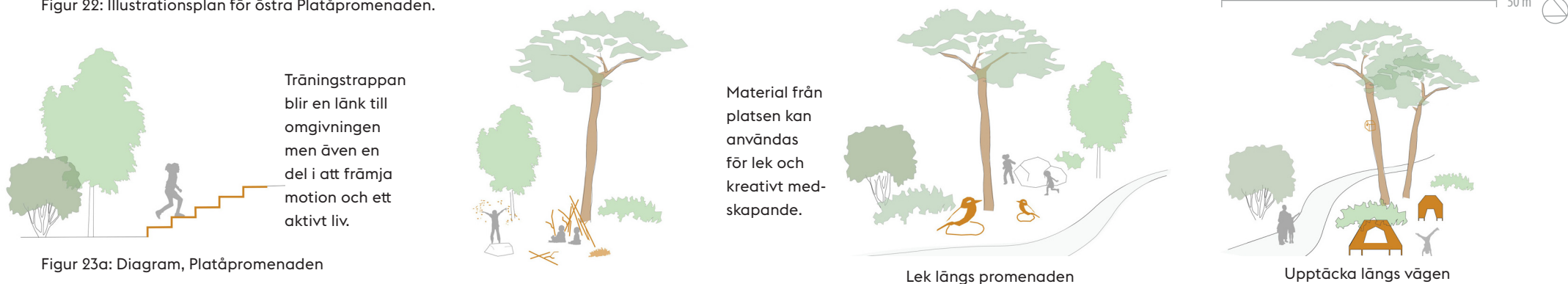
Stärkta natursamband/
Ekologiska objekt

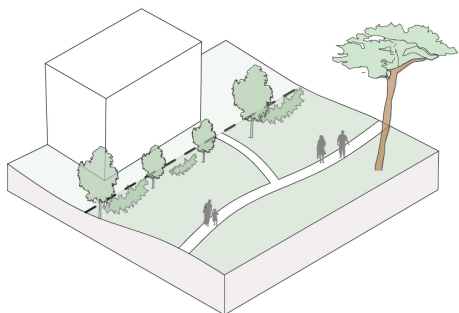
Figur 21: Diagram gestaltungsprinciper för Platåpromenaden

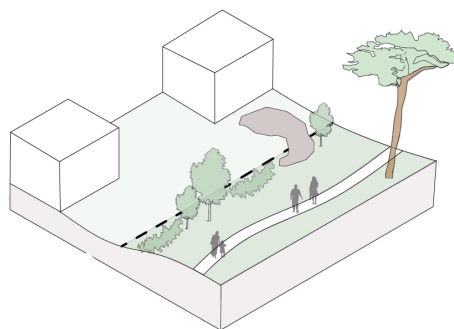
Figur 22: Illustrationsplan för östra Platåpromenaden.

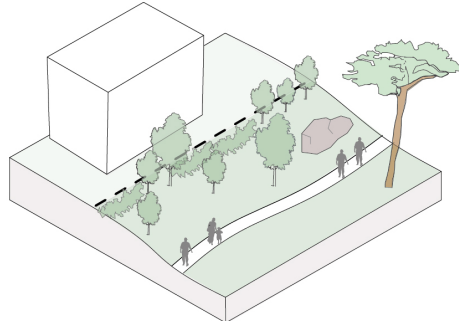
Figur 23a: Diagram, Platåpromenaden

Stråk på högre nivå än gård
- tydlig avgränsning mot kvartersmark

Stråk på lägre nivå än gård
- tydlig avgränsning mot kvartersmark

Stråk i nivå med gård
- tydlig avgränsning mot kvartersmark med släpp

Figur 23b. Principer för möten mellan platåpromenaden och kvartersmark.

Figur 24: Inspirationsbild: tydligt stråk i mötet med sparad natur, Siegbahnsparken Uppsala

Figur 27: Insektsholkar, design Klara Isling

Figur 28: Holkar

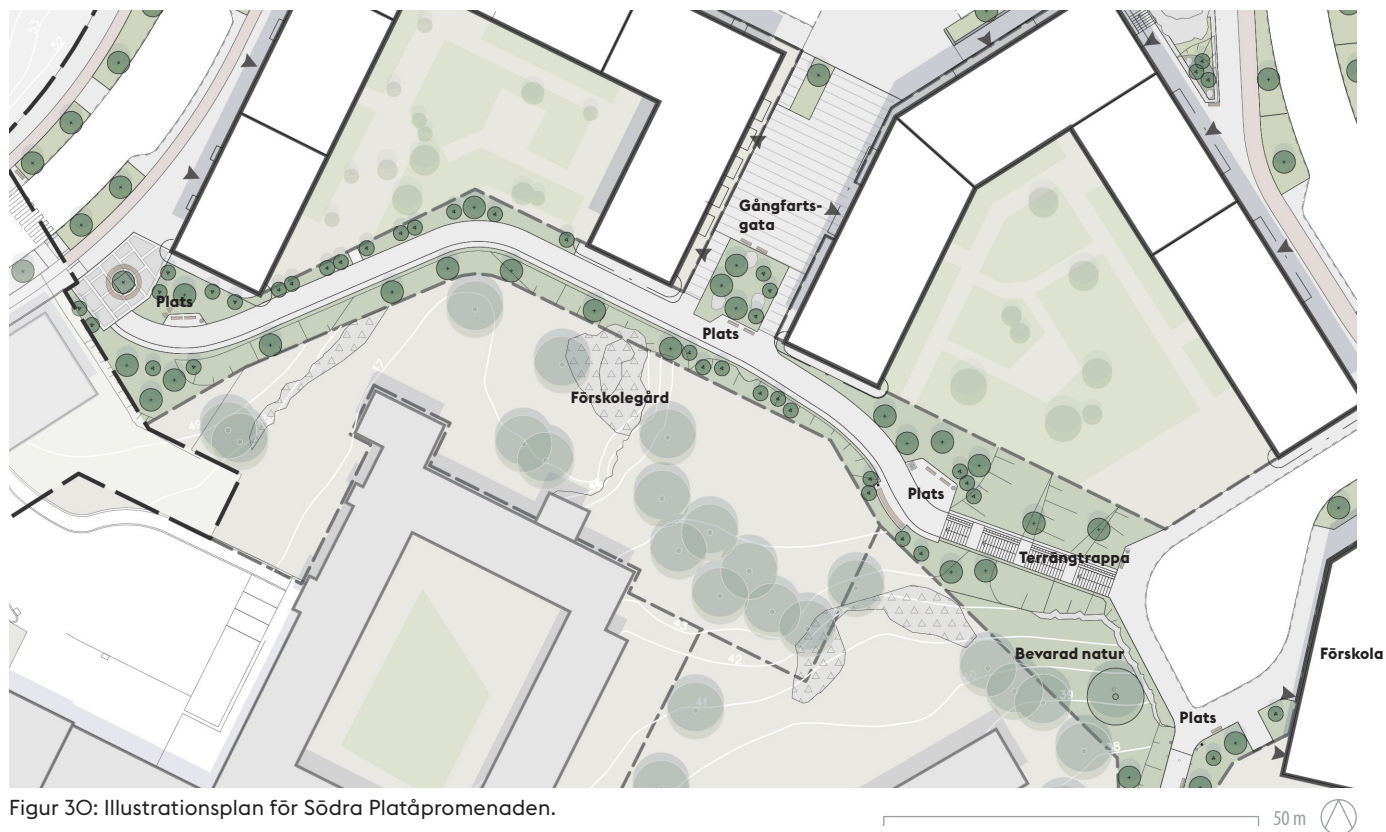
Figur 25: Gestaltade faunadepåer, Värbergstoppens lekplats

Figur 26: Lekskulpturer placeras längs promenaden

Figur 29: Kojor i naturmark

Figur 30: Illustrationsplan för Södra Platåpromenaden.

Södra Platåpromenaden kommer vara en viktig väg till skola och förskola, särskilt när Skogsbyn är byggd i sin helhet. Sträckan i öster innehåller terrängtrappor på grund av områdets stora nivåskillnader. Skolväg utan trappor är möjlig runt kvarteret intill. Södra Platåpromenaden fortsätter västerut utmed den befintliga förskolegården, vars avgränsning justeras och kan ges möjlighet till ny entré från promenaden. Gångvägen får en bredd på ca tre meter och placeras minst två meter från kvartersgräns. Platsbildningar med sittmöbler skapas nära omgivande gator för att bjuda in till stråket och ge utrymme för samvaro och vistelse.

En mindre entréplats markerar det Södra Promenaden i mötet med Nils Lövgrens väg. Den utformas med träd och sittplatser för vistelse och möten. Platsen föreslås markeras med avvikande mönsterläggning och markmaterial, likt andra nya platser inom området.

Figur 31: Översikt Södra Platåpromenadens utsträckning (rött). Del av östra och framtida slinga (streckad röd linje)

Parker, Dp2a

Etappen utformas med två nya parker; Platåparken och Lövholmsparken. Parkerna kompletterar varandra och stärker funktion och innehåll i parkerna i Sköndal som helhet.

Platåparken

Platåparken är en del av det grönskande stråk som i denna etapp består av den östra och södra Platåpromenaden. Parken placeras strategiskt i mötet mellan bebyggelsen i Dp2a och parkstråket norr om Stora Sköndal som bland annat leder till Vackra Nannas park. På den övre platån utvecklas en park- och naturmiljö för lek, umgänge, vila och motion. Platåpromenaden löper genom parken och kommer i kommande etapp fortsätta vidare västerut längs platåns kant, se figur 20 s.18.

Platåparken erbjuder öppna gräsytor för spontanaktivitet, en rejäl klätterställning för äldre barn och lekmöjligheter för de yngre, sittplatser, picknickbord för många. Befintliga naturvärden tas tillvara så som uppvuxna träd, berg i dagen och det branta landskapet som definierar platåns kanter. I brynet mot sparad naturmark föreslås lekfulla objekt som bjuder in till naturlek. Befintlig och ny vegetation ramar in rumsligheter och skapar gröna avgränsningar mot bebyggelsen.

Parken erbjuder plats för möten med små och stora grupper, och utblickar mot natur och in mot bebyggelsen. Genom parken löper en gångväg från nordost till sydväst som blir

en länk och siktlinje mellan Platåparken och den framtida stadsdelsparken Skogsbyparken i kommande etapp. En mindre entréplats bjuder in besökarna till Platåparken från lokalgatan. I följande etapp kommer den nordvästra delen av Platåparken planeras och anläggas, och parken blir då ca dubbelt så stor och kan rymma mer funktioner.

I naturslätten norr om parken anläggs en gångväg med lutning 1:20, med trapplopp mellan några av vilplanen. Bredden på gångvägen möjliggör för skötselfordon att snöröja och sandsopa gångbanan. Gångvägen sicksackar sig ner för slätten för att ta upp höjdskillnaden tillgängligt. Mellan gångytorna anläggs nya träd- och andra växtplanteringar. Denna nya koppling knyter samman Vackra Nannas park och de befintliga bostadsområdena norr om denna etapp med Platåparken, och i framtiden även den nya stadsdelsparken - Skogsbyparken.

Lövholmsparken

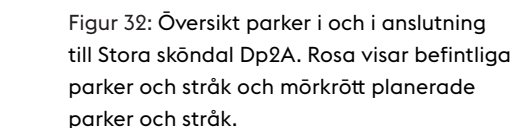
Lövholmsparken ligger i det kulturhistoriskt värdefulla delarna av Lövholmen, ett landskap med småskalig bebyggelse, uppvuxna rhododendronbuskage och trädgårdsskäraktar. Utformningen görs anpassad till platsens kulturhistoriska värden i form av småskalighet, trädgårdsmiljö och femtiotalets enkelhet. Parken utvecklas varsamt i relation till befintliga villor och natur. Trädgårdsskäraktären bevaras och gallras ur för att skapa smitvägar och lekmiljöer. I parkens centrala del förstärks trädgårdstemat och de befintliga äppelträden kompletteras med ytterligare fruktträd och bärbuskar. Här skapas en småskalig, lugn och lummig plats

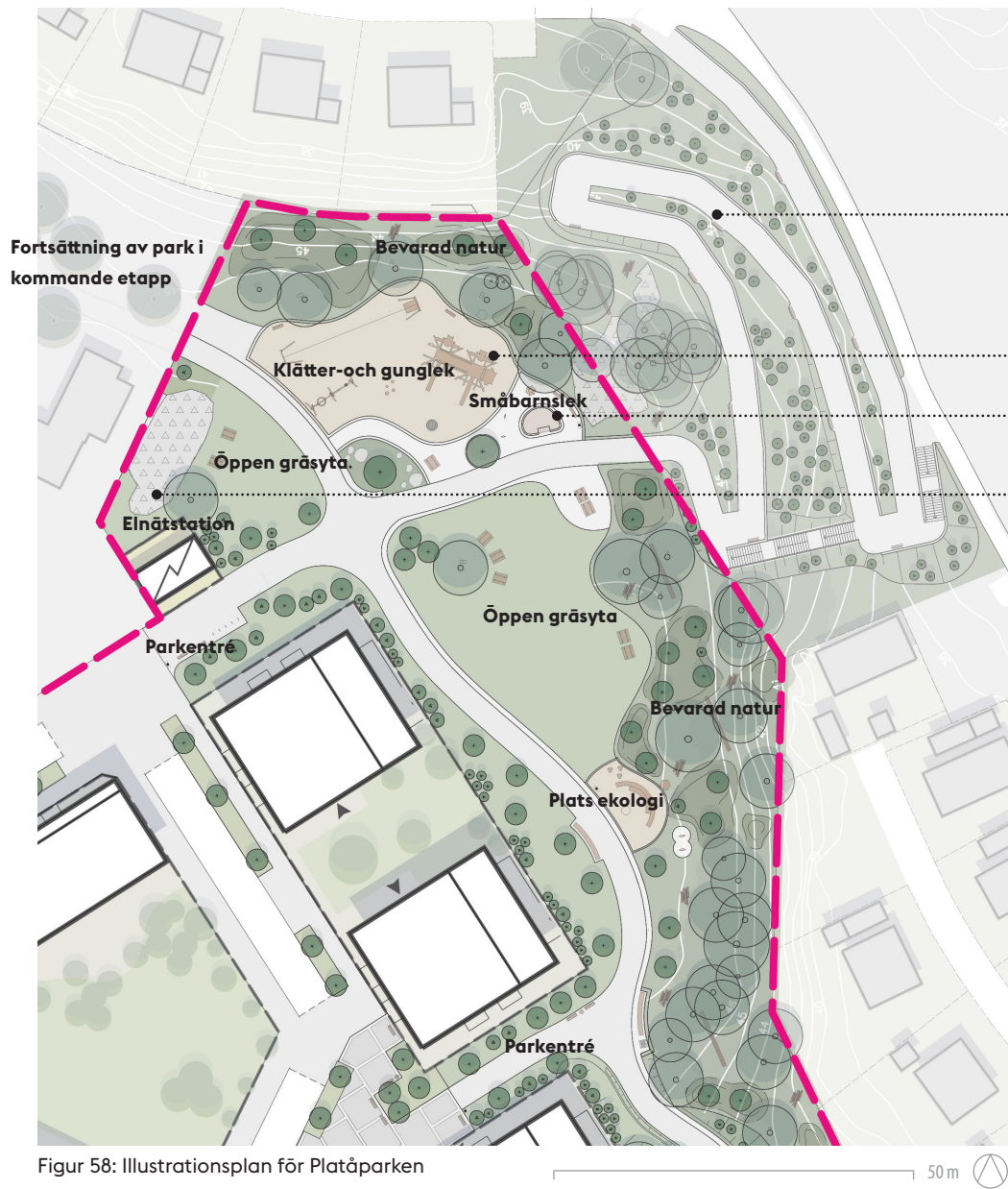
för besökaren.

I parken anläggs lekytor för äldre och yngre barn samt platser för vila och rekreation. Mellan parken och de befintliga villorna anläggs parkstaket och gångstråk. Sittplatser och lekutrustning betonar parkens offentliga karaktär. Den öppna gräsytan bevaras och stärks som parkrum, de uppvuxna träden sparas och skyddas i huvudsak. Ingen anläggning får ske närmare än 3 meter från bevarade trädstam. I parkens centrala del ordnas småbarnslek och en generös sandlåda med bakbord görs tillgänglig för barn med rörelsesvårigheter. Intill ordnas gunglek med både traditionella gungor, kompisgunga och mer utmanande utrustning. Fallskyddsmaterial väljs för att vara giftfria, anpassade till kulturmiljön i uttryck och för framtida drift.

Nya gångvägar anläggs igenom parken med en bredd på ca 3 meter och 0,5 meters sidozon för belysningsstolpar på ena sidan. Gångvägarna kopplar till det Kulturhistoriska stråket i söder, den södra Platåpromenaden i norr samt till förskolegård, skolgård och de delar av den befintliga kulturhistoriska miljön i Lövholmen som bevaras.

Angöringsgatan längs villorna väster om Lövholmsparken flyttas 2 meter mot sydväst. Det skapar större utrymme åt parken. Avgränsningen mellan park och körbana förses med ett parksstaket som utspringningsskydd. I norra delen av Lövholmsparken skapas mer parkyta genom att förskolans staket justeras och att parken blir bilfri.

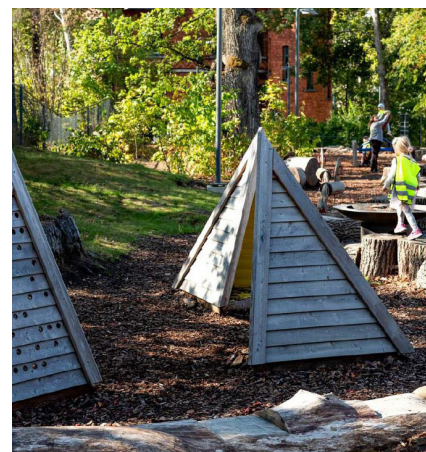

Figur 58: Illustrationsplan för Platåparken

- Platåparksförbindelsen: Tillgänglig koppling ned mot Vackra Nannas Park
- En större klätterställning för äldre barn blir del i lekmiljön
- I mötet med naturen skapas lekmiljöer med mindre lekhus, lekskulpturer och sandlåda.
- Befintligt berg bevaras och blir del av utformningen

Figur 33: Översikt Platåparken, Platåparksförbindelsen, Östra och Södra Platåpromenaden

Figur 34: Lekmiljöer skapas i mötet mellan natur och bebyggd miljö

Figur 35: Stor klätterställning med möjlighet att rör sig runt på en högre nivå

Figur 36: Illustrationsplan för Lövholmsparken.

Hinderbana av material från nedtagna träd från platsen samt sittplatser i form av hammockar

Ny tillgänglig gångväg in i Lövholmsparken från Kulturhistoriska stråket.

Trädgårdsmiljön bevaras som helhet och gallras ur för att skapa smitvägar och lekmiljöer.

Figur37: Översikt Lövholmsparken

Figur 38: Perspektivbild Lövholmsparken

Gatumiljö med platsbildningar, Dp2a

De nya gatorna kopplar samman Stora Sköndal med intilliggande stadsdelar, gör området tillgängligt för fler och möjliggör busstrafik. Den befintliga naturen och kulturlandskapet bevaras i så stor utsträckning som möjligt och stora gamla ekar ger identitet i stadslandskapet. Gatorna bidrar till en hållbar livsstil där det skall vara enkelt att gå och cykla.

Gatuhierarkier

Gatunätet utformas för att upplevas tydligt och lättorienterat. Här prioriteras gående, cyklister och kollektivtrafik i ett urbant gaturum med levande bottenvåningar. Framkomligheten för gående och cyklister prioriteras med breda gång- och cykelbanor. Nya Huvudgatan är ett viktigt huvudstråk som i kommande etapp kopplar Stora Sköndal norrut till Sandåkravägen och via Bagarfruvägen till Sköndal C. Nya Huvudgatan blir också ett viktigt stråk för dagvatten-

hantering där vatten samlas, renas och infiltreras i ett öppet system. Thorsten Levenstams väg förlängs med en utformning som följer upp befintlig gata utbyggd i etapp 1. Nils Lövgrens väg breddas och utvecklas med träd, cykelbana, bredare gångbanor och körbana som klarar det ökade trafikflödet. Gatorna blir tydliga och bearbetade stadsgator där alla kan röra sig tryggt och enkelt.

Gator och platsbildningar

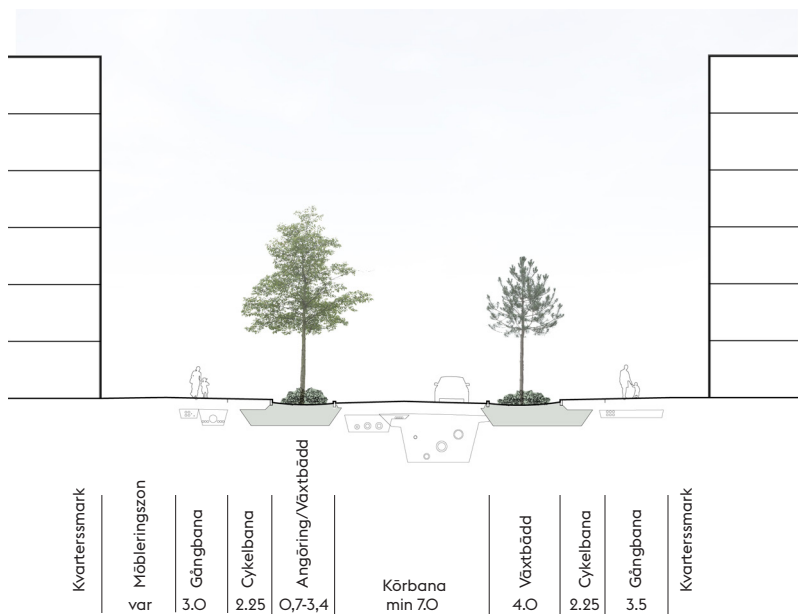
Längs gatorna skapas platsbildningar av olika karaktär. Platsbildningarna stärker orienterbarheten, varierar gaturummet, skapar möjlighet för vila vid lutande gator, stärker årstidsväxlingar och fördröjer dagvatten. Platserna får en bearbetad gestaltning med en hög detaljnivå i golv, vegetation och byggda element som exempelvis murar. Längs gatorna ordnas parksoffor med täta mellanrum för att öka tillgängligheten och underlätta för personer med minskad rörelseförmåga att ta sig fram i stadsdelen.

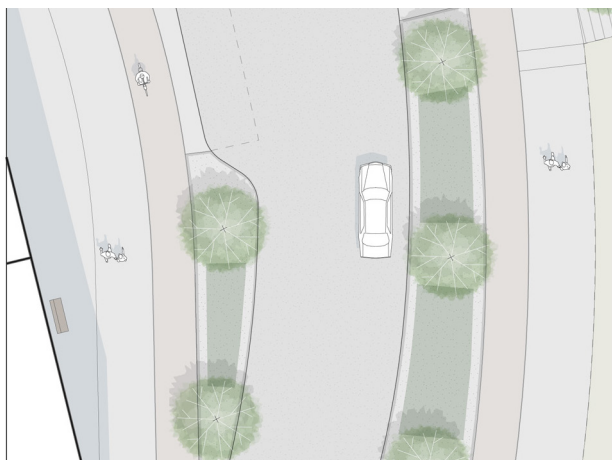
Huvudgator
Lokalgator

0 m 200 m

Figur 39: Sektion A-A, Nya Huvudgatan

Figur 40: Planutsnitt vid sektion A-A, Nya Huvudgatan

Figur 41: Översikt Nya Huvudgatan och sektion

Nya Huvudgatan

Nya Huvudgatan får en tydlig identitet med öppen dagvattenlösning, träd och generösa cykelbanor. Längs gatan skapas flera platser med utrymme för rekreation, biologisk mångfald och dagvattenhantering. Vissa sträckor är gatans lutning omkring 7%, vilket innebär att intilliggande platser kan behöva planas ut för att skapa ytor för vila och vistelse.

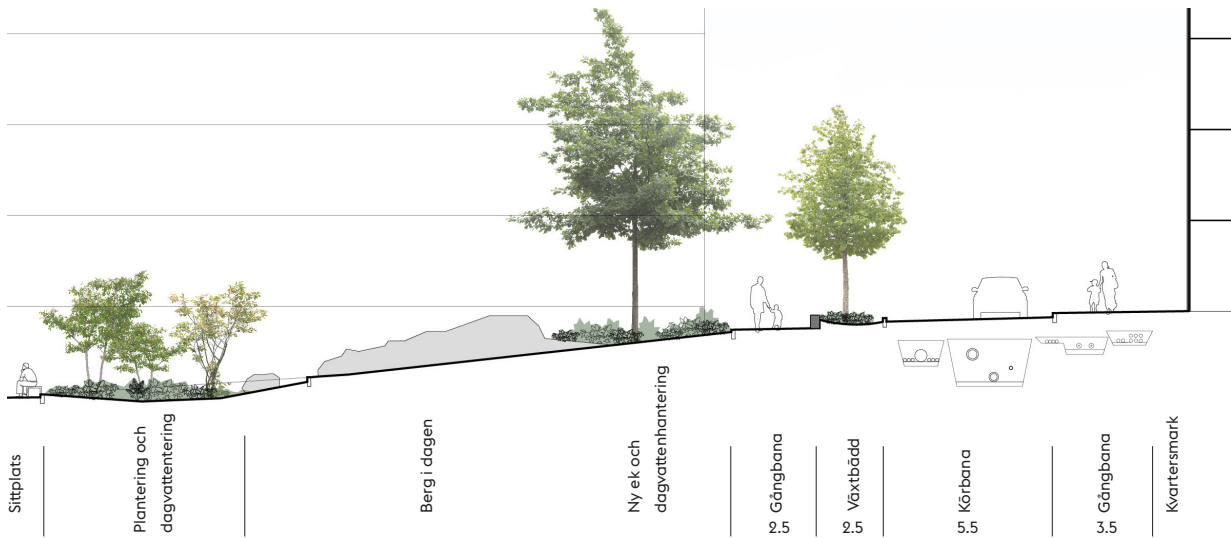
Nya Huvudgatan blir etappens viktigaste dagvattenstråk där en väl gestaltad miljö av träd och vegetation ska klara att hantera omfattande mängder vatten vid stora regn. Dagvattenstråket rymmer långsgående och breda planteringar samt underliggande skelettjord. Där planeringsytorna är minst två meter breda föreslås träd. Utformningen skapar ett karaktärsfullt, grönt och sammanhållet gaturum. Dagvattenstråkets planteringar skålas och trappas med lutningen på gatan för ökad möjlighet till dagvattenfördröjning. Djupet på skålningen föreslås vara högst 30 cm i relation till gatan.

Figur 42: Planutsnitt vid platsbildning E

Figur 44: Översikt Nya Huvudgatan och platsbildning E

Figur 43: Sektion B-B, platsbildning E

Platsbildning E

Mellan Nya Huvudgatan och kvarter E skapas en triangelformad mindre plats. Platsen görs grön och lummig och utgörs till stor del av ursparat berg. Berget ger anknytning till platsens geologi, påminner om områdets topografi och dess naturliga bergsformationer. På bergets norrsida skapas en växtbädd som ska ge utrymme för en ek att växa sig stor och med tiden bilda ett blickfång längs den Nya Huvudgatan. Norr om eken ordnas en liten plats med sittmöjligheter och utblickar. I södra spetsen skapas en sittplats och en planteringsyta som hanterar dagvatten. Åt väster mot kvarter E anläggs en ny trappa som förbinder den högre liggande lokalgatan med den Nya Huvudgatan.

Värdefulla ekar

Områdets värdefulla ekar bevaras och skyddas. Ekarna framhålls i gaturummet och ger karaktär med sin kronutbredning och grova stammar. Nya Huvudgatan och Nils Lövgrens väg anpassas efter de befintliga ekarna i höjdsättning, bredd och dragning i största möjliga mån. Anläggning får ske som närmst 10 m från stammitt för eken söder om Nya Huvudgatan och 12 m från eken på norra sidan, se figur 51 och 52.

Där Nya Huvudgatan och den Gröna Promenaden löper parallellt längs skolan föreslås en plats som säkrar en skyddszon runt den befintliga ek som växer här (se figur 45 och 49). Platsens huvudattraktion är den befintliga eken som lyfts fram i stadsrummet, omges med generösa grönytor och sittplatser. Platsen bildar en trygg och grön avgränsning mellan körbana och gång- och cykelstråk samtidigt som minsta möjliga påverkan av marken görs kring eken.

För trädet vid Ekplatsen (se figur 45 och 49) anpassas överbyggnad för väg, cykel- och gångstråk noggrant. Marköverbyggnaden i närhet av ekarna ska utföras som luftigt bärlager och inga ledningar får läggas i konflikt med trädets rotzon. Då schakt förekommer nära rotzonen ska dessa utföras enligt teknisk handbok med handschakt och vakuumsug. Kronan beskärs vid behov varsamt, av för ändamålet utbildad person i samråd med stadens sakkunniga personer.

Läs mer:
Växtbäddar i Stockholms stad - en handbok 2017

*se även PM Utlåtande gällande förutsättningar för bevarande avskyddsvärda träd, Stora Sköndal

Figur 45: Illustrationsplan för Ekplatsen vid Nya Huvudgatan

Figur 46: Översikt Ekplatsen

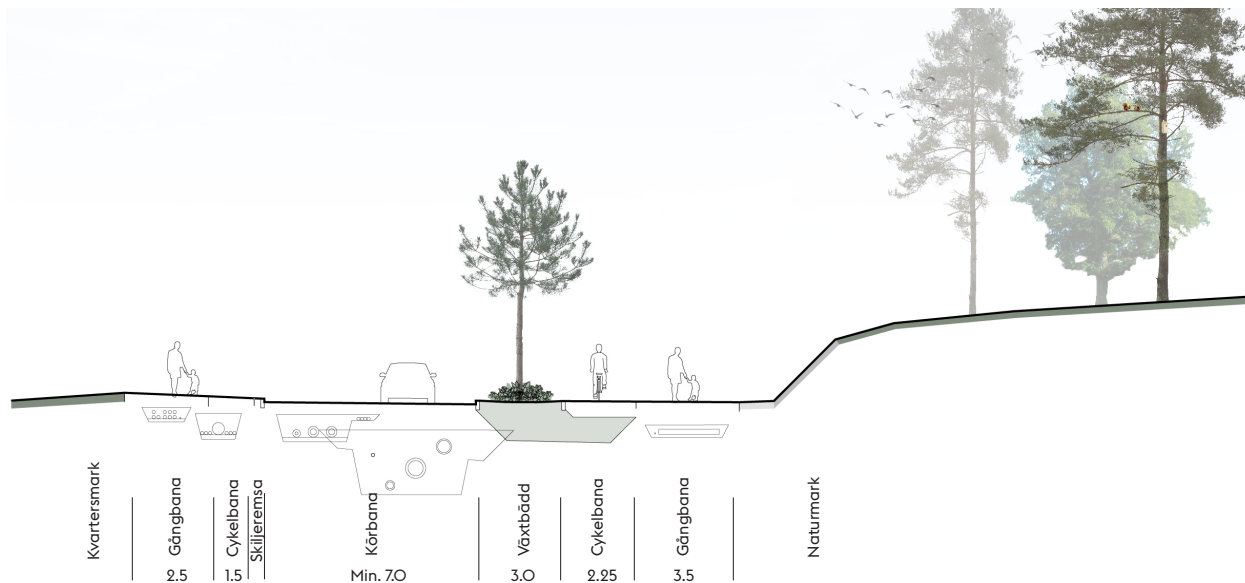
Figur 47: Befintlig ek som blir del av ekplatsen

Figur 49: Sektion C-C, Ekplatsen vid den Nya Huvudgatan

Figur 50: Översikt Nya Huvudgatan och sektioner

Figur 48: Sektion D-D, Nya Huvudgatan

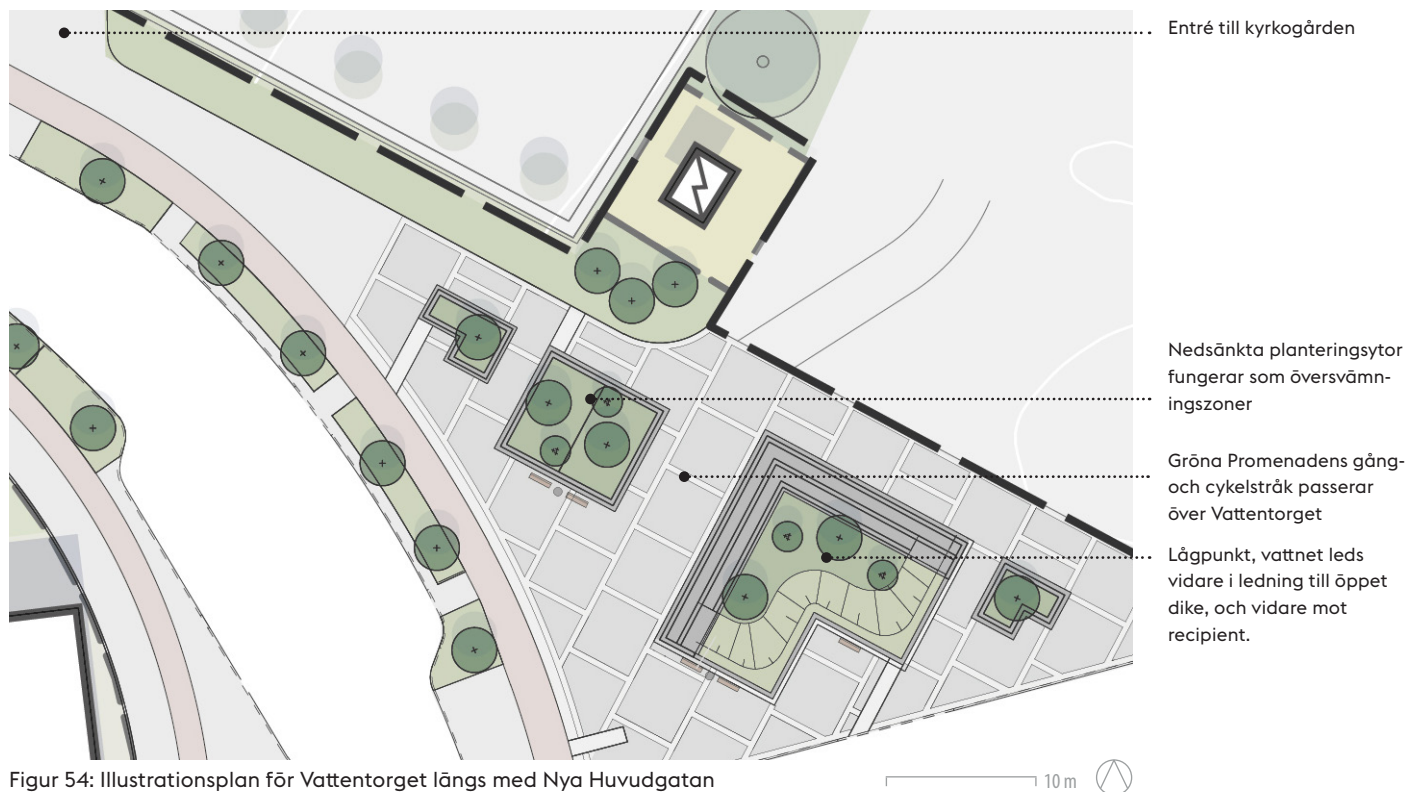
Figur 51: Sektion E-E. Nya Huvugatan

Figur 53: Översikt Nya Huvudgatan och sektioner

Figur 52: Sektion F-F. Ekplatsen

Figur 54: Illustrationsplan för Vattentorget längs med Nya Huvudgatan

Vattentorget

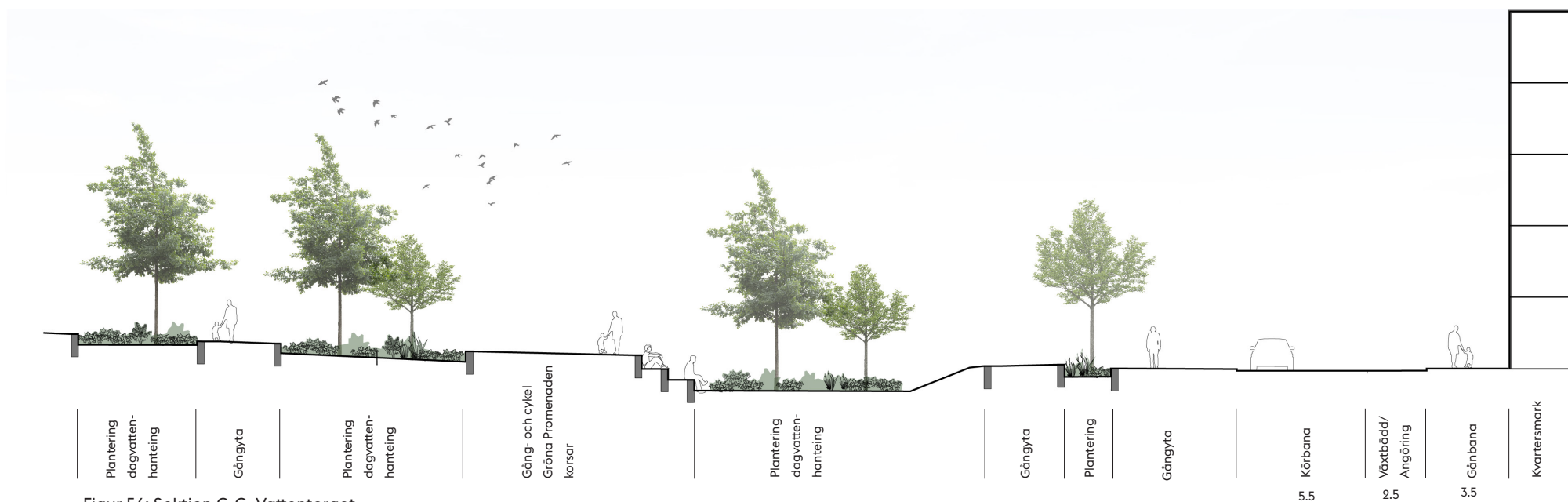
Dagvattenstråket längs Nya Huvudgatan mynnar ut i områdets lågpunkt, Vattentorget. Platsens gestaltning utgår från att kunna hantera omfattande mängder vatten vid stora regn, minska risk för översvämning och förbättra ytavrinningen. Vid större regn bidrar Vattentorget till att fördröja dagvatten med större nedsänkta översvämningssytor. Vattentorget görs trivsamt och funktionellt som vistelseyta med möblering, sittbara murar och planteringar.

Torget ligger i solbelyst läge och är gestaltat med murar och gradänger som fyller flera funktioner. Samtidigt som de hanterar höjdskillnader mellan

gångytor och nedsänkta översvämningssytor, skapar de rumsligheter och sittplatser i olika nivåer. Torget föreslås ges ett vackert golv med avvikande markmaterial som respekterar kyrkogårdens närhet och har samband med övriga nya platsbildningar i stadsdelen. Över Vattentorget går även den genomgående "Gröna promenaden" med gång- och cykelstråk. Där promenaden korsar Vattentorget görs den över fem meter bred, gen och orienterbar. Det skall upplevas enkelt, trivsamt och självklart att röra sig både genom och längs med Vattentorget liksom att vistas där. Vegetation väljs för att bidra till ett grönt, välkomnande stadsrum och öka biodiversiteten.

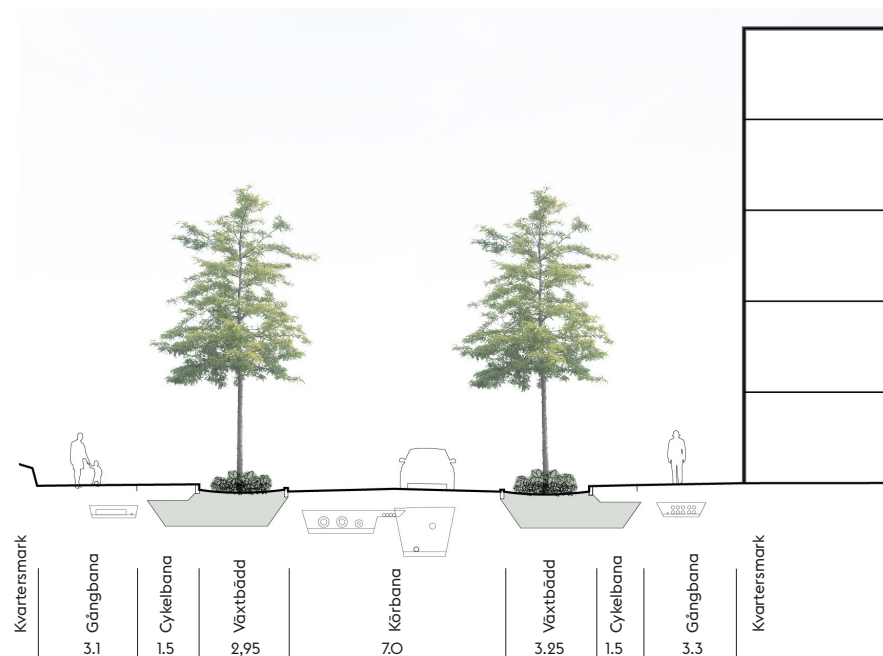
Figur 55: Översikt Nya Huvudgatan med Vattentorget

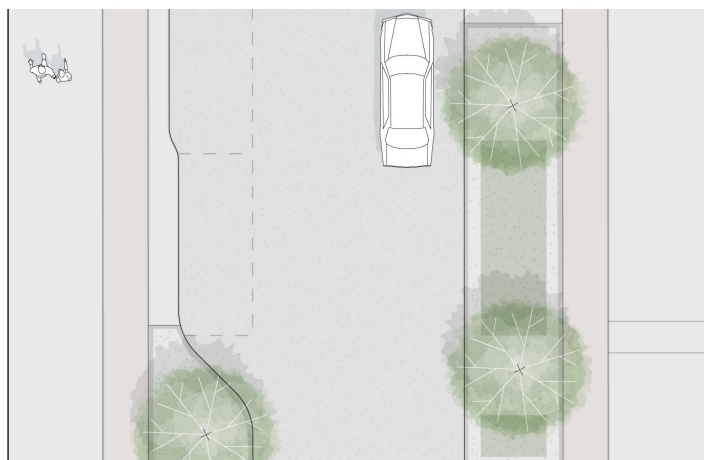
Figur 56: Sektion G-G. Vattentorget

Figur 57: Exempel på torg med tydliga inslag av dagvattenhantering i nedsänkta grönytor i kombination med sittplatser i form av gradänger

Figur 58: Sektion H-H, Thorsten Levenstams väg

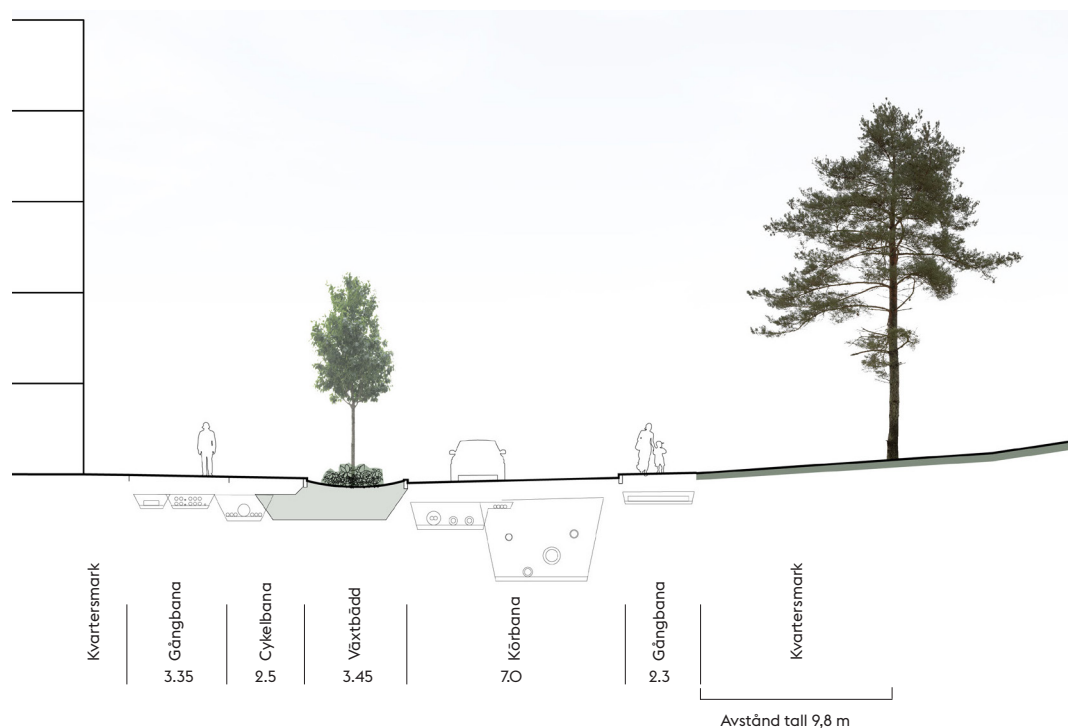
Figur 59: Planutsnitt vid sektion H-H, Thorsten Levenstams väg

Figur 60: Översikt Thorsten Levenstams väg och sektion

Thorsten Levenstams väg

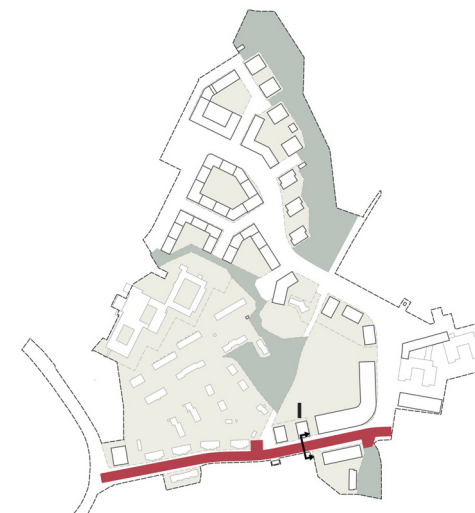
Gatan utformas i samklang med den redan anlagda sträckan i etapp 1 med enkelrik-tade cykelbanor. Anpassning görs mot trafikkontorets krav. Angöring och träd varvas på sidan av gatan. Dagvattenhanteringen i Thorsten Levenstams väg hanteras genom skelettjordar under planteringsytor där vatten kan dräneras via ledning. Planteringar och träd gör gatan till ett varierat grönt gaturum.

Figur 61: Sektion I-I, Nils Lövgrens väg

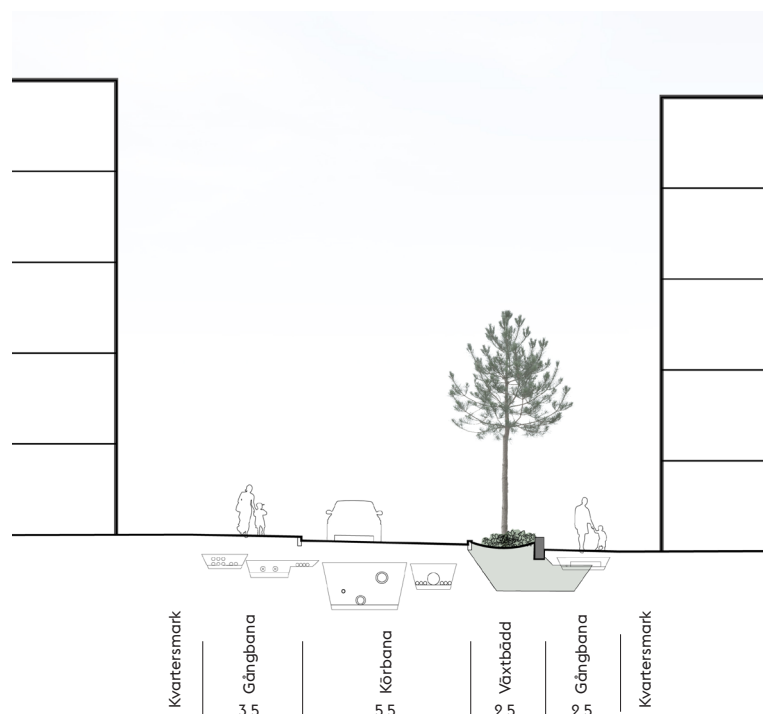
Figur 62: Planutsnitt vid sektion I-I, Nils Lövgrens väg

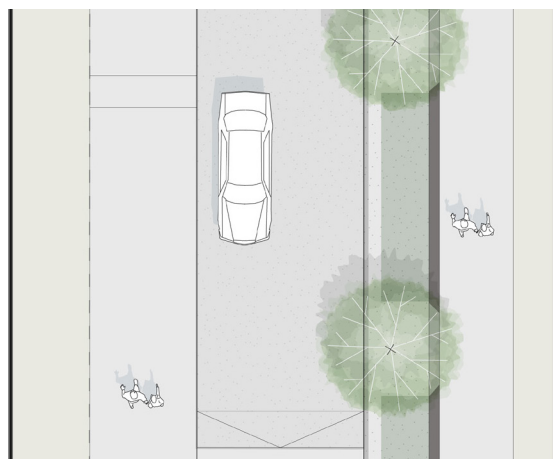
Figur 63: Översikt Nils Lövgrens väg och sektion

Nils Lövgrens väg

Nils Lövgrens väg är en av områdets huvudgator som leder besökare in i området och i kommande etapper även vidare fram till entrén till Flatens naturreservat. Hänsyn tas till befintliga byggnaders läge vilket gör att gatans bredd varierar. Dagvattenhantering sker genom fördröjning i skålade planteringsytor och skelettjord. Angöring och träd varvas på gatans sidor. Där Kulturhistoriska stråket och Gröna promenaden korsar Nils Lövgrens väg föreslås mindre platsbildningar (se figur 15 och 17). De utformas i samklang med övriga nya platser i etappen. Här tas befintliga träd tillvara, de får omhändertaget markmaterial och trivsamma sittmöjligheter. Även på kvartersmark uppmuntras liknande lösningar för att tydliggöra gatans karaktär och möjliga gångvägar, t.ex. vid entréer till de kulturhistoriskt viktiga områdena Kyrkbyn, Lövholmen och till kyrkan.

Figur 64: Sektion J-J. Lokalgata

Figur 65: Planutsnitt vid sektion J-J, Lokalgata princip

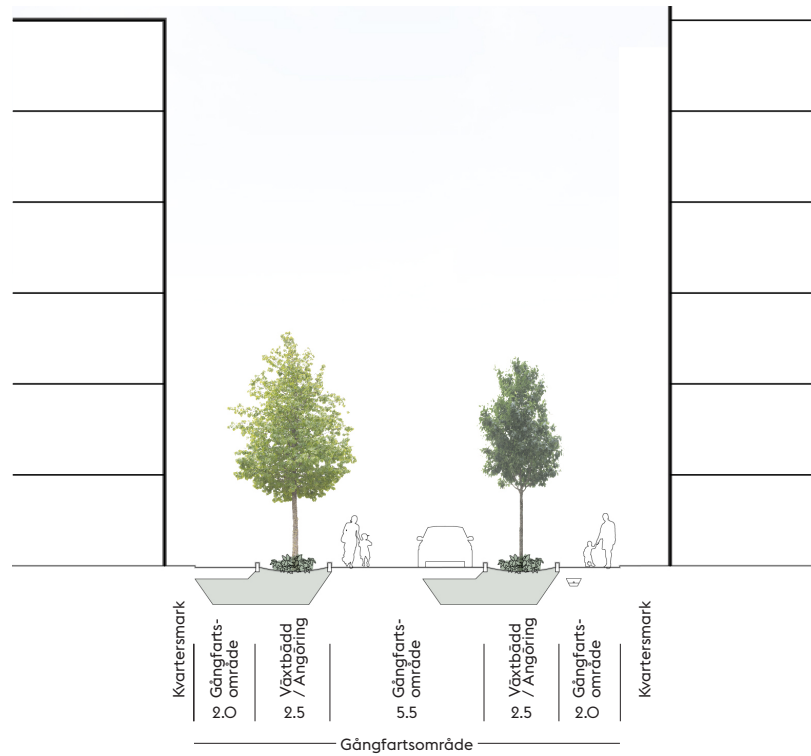

Figur 66: Översikt lokalgator och sektion

Lokalgator

Lokalgatorna utformas till gröna, intima och bostadsnära gaturum för körtrafik i lågfart. De får öppna dagvattenlösningar med träd, planteringar och skelettjord som varvas med angöring utmed gatornas sidor. Angränsande kvarter utformas med välgestaltad förgårdsmark, som ska bidra till denna karaktär. Upphöjda plattbelagda passager för gående i strategiska lägen bidrar till lägre körhastigheter.

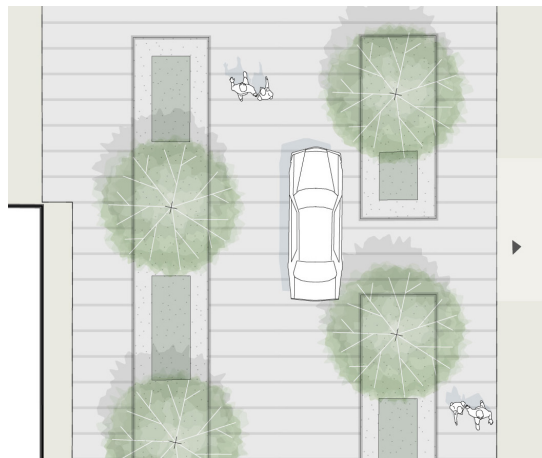
Lokalgatan mellan kvarter G, E och F lutar ca 6%. Den södra lokalgatan mellan kvarter E och Disponentvillans nya förskola är en återvändsgata. Sträckan utgör en länk mellan Platåpromenadens södra och östra del, och kopplar även gående mot Lövholmsparken.

Figur 67: Sektion K-K, Gångfartsgata

Figur 69: Översikt gångfartsgator och sektion

Figur 68: Planutsnitt vid sektion K-K, Gångfartsgata princip

Gångfartsgator

Två återvändsgator utformas som gångfartsgator. De utformas till gröna, intima och bostadsnära gaturum där funktioner som angöring och ibland infarter till garage, hanteras i gångfart. Återvändsgatorna ska bilda trivsamma möblerade förplatser till Platåpromenadens delar. De görs trädplanterade, plattbelagda och med funktionsblandad trafikyta upphöjd i nivå med omgivande gångbanor. Dagvatten hanteras genom skelettjord och planteringsytor. Angränsande kvarter utformas med välgestaltad förgränsningsmark, som ska bidra till denna karaktär.

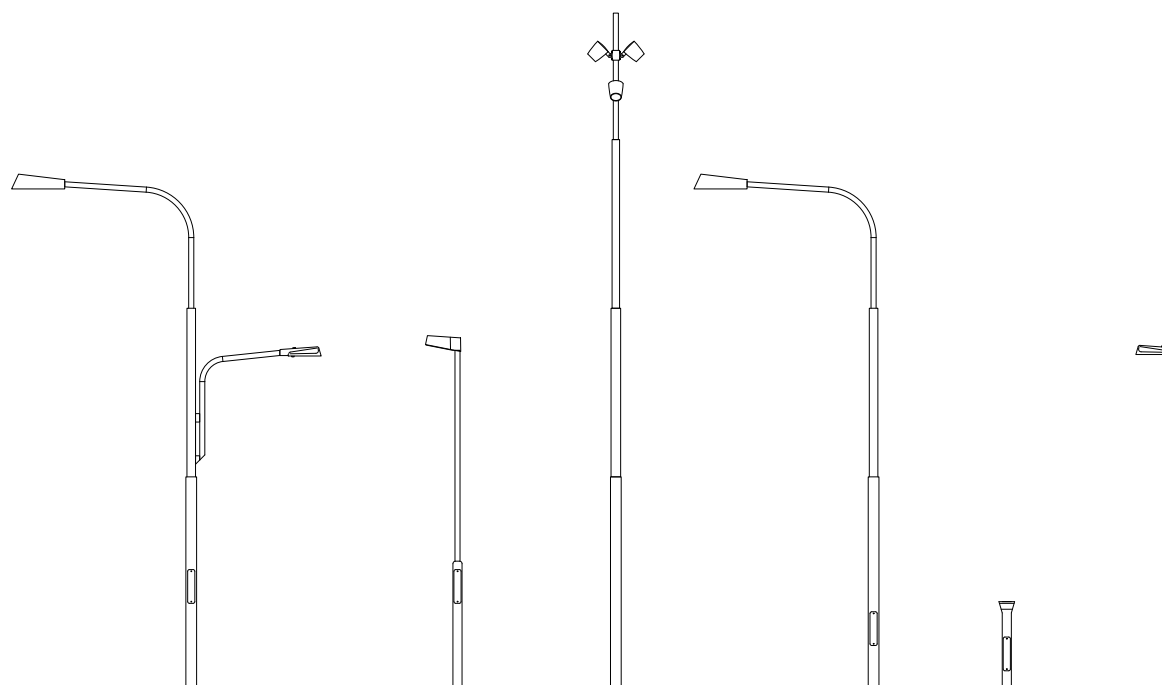
Belysning, Dp2a

Funktionsbelysning

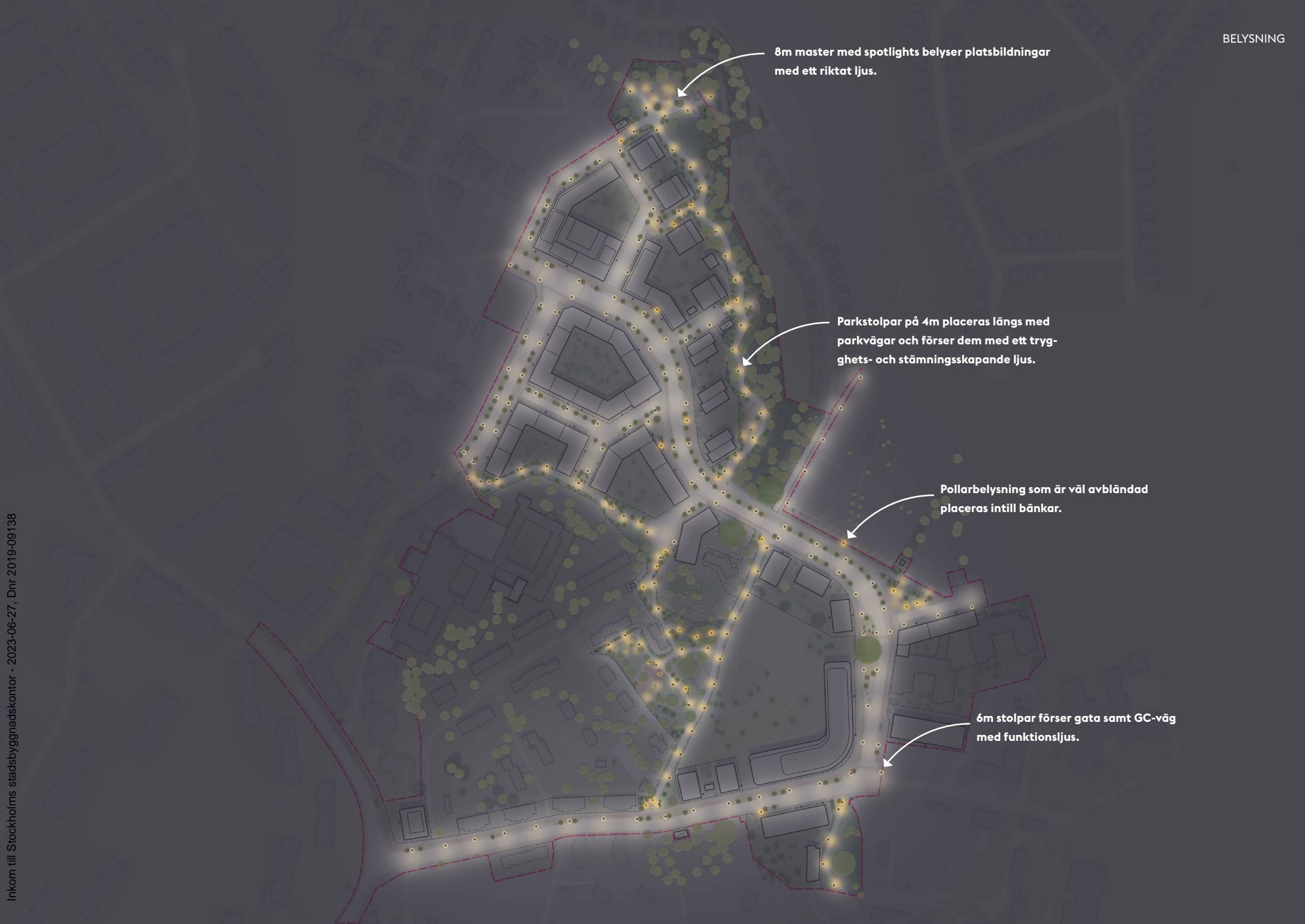
Gatorna ska ha en jämn belysning med god färgåtergivning och en färgtemperatur på 3000K. För gatorna föreslås samma armaturer som i etapp 1, Focus Nyx 450 monterad på 6 meters höjd, som belyser körbana. Samt Focus Peak 380 på 4 meters höjd för belysning av GC-väg. Stolparna placeras med ca 28 meters avstånd, där exakt avstånd anpassats efter gatornas förutsättningar.

Platsskapande och social belysning

I komplement till funktionsbelysningen tillkommer en platsskapande belysning. Längs med parkgator föreslås Focus Nyx 330 på 4 meters höjd. Vid platsbildningar så som lekplatser och utegym där ett mer riktat ljus krävs placeras 8m master med spotlights. Vid bänkar placeras pollare med ett väl avbländat och stämningsskapande ljus.

Figur 70: Stolpuppställning på samtlig belysning som används i Stora Sköndal etapp 2A

An aerial site plan of a residential development, outlined in red. The plan shows various building footprints, parking areas, and pedestrian paths. Yellow dots of different sizes represent proposed lighting poles. Four white arrows point from text annotations to specific locations on the plan: one to a cluster of poles at the top, one to a line of poles along a path, one to a pole near a bench, and one to a line of poles along a road and driveway.

8m master med spotlights belyser platsbildningar med ett riktat ljus.

Parkstolpar på 4m placeras längs med parkvägar och förser dem med ett trygghets- och stämningsskapande ljus.

Pollarbelysning som är väl avbländad placeras intill bänkar.

6m stolpar förser gata samt GC-väg med funktionsljus.

Dagvattenhantering, Dp2a

En hållbar hantering av dagvatten är en central fråga i Dp2a och har varit en röd tråd som följt med från Program Stora Sköndal. Målsättningen är att skapa en dagvattenhantering som både är funktionell för miljö och samhälle och är synlig för allmänheten. Arbetet har utförts i enlighet med de mål som satts i Stockholm Stads Dagvattenpolicy och efter de krav och rekommendationer som finns i stadens åtgärdsnivå för dagvatten. Grundprincipen är att dagvatten omhändertas och renas i lokala lösningar nära platsen där de uppstår. Alla markägare sköter sitt, och låter sedan det renade och fördröjda dagvattnet ledas vidare till det allmänna ledningsnätet som för det vidare till recipienten Drevviken.

Stora Sköndal genomförs av multifunktionella grönytor längs alla gator och torg som skapar en vacker miljö för de människor som rör sig där. Grönytorna utformas något nedsänkta i relation till omgivande mark för att fördröja, rena och infiltrera dagvattnet. Längs med Nya Huvudgatan och i andra lägen där det blir branta backar kommer växtbäddarna att terrasseras. Planteringsytorna blir då planare så att vatten inte rinner på ytan och bräddar ut innan det hinner renas.

Nya Huvudgatan utgör ett centralt stråk för både människor och skyfall. Ytliga flöden från gatan och omgivande kvarter samlas upp längs vägen och rinner ned till Vattentorget som utgör en tydlig uppsamlingspunkt från vilken vattnet säkert kan ledas ut till recipienten för att minimera risken för skador för människor och byggnader.

Läs mer:

Stora Sköndal Etapp 2A - Dagvattenutredning, 2021

Figur 71: Exempel på öppen dagvattenhantering i gata, Uppsala

Flödesvägar, Dp2a

DAGVATTENHANTERING

- Växtbädd kvartersmark
- ▨ Växtbädd och skelettjord för dagvattenhantering
- ➡ Flödesväg
- ➡ Flödesväg, utanför plan
- ➡ Anslutning

STORA SKÖNDAL DP 2A PROGRAM FÖR ALLMÄN PLATS

